

**UCHWAŁA NR 185/XIV/15
RADY MIEJSKIEJ WĘGLIŃCA**

z dnia 30 grudnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Oświaty w Gminie Węgliniec na lata 2016-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) Rada Miejska Węglińca uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program Rozwoju Oświaty w Gminie Węgliniec na lata 2016-2022 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Węgliniec.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Waldemar Błauciak

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 18 ust. 6 ustawy o samorządzie gminnym do właściwości rady gminy należy uchwalanie programów gospodarczych. Strategia Rozwoju Oświaty w Gminie Węgliniec na lata 2016-2022 to plan długofalowego działania władz gminy, którego celem jest realizacja potrzeb i aspiracji lokalnej społeczności w zakresie edukacji, w oparciu o realnie oszacowane środki pozostające w dyspozycji gminy.

Załącznik do Uchwały Nr 185/XIV/15
Rady Miejskiej Węglińca
z dnia 30 grudnia 2015 r

PROGRAM ROZWOJU OŚWIATY W GMINIE WĘGLINIEC NA LATA 2016 – 2022

Węglińiec, listopad 2015

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. INWENTARYZACJA ZASOBÓW GMINY WĘGLINIEC W KONTEKŚCIE EDUKACJI	4
1. LOKALIZACJA I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GEOGRAFICZNA	4
2. LUDNOŚĆ GMINY	6
3. STRUKTURA GOSPODARCZA GMINY – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	8
4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	12
II. DIAGNOZA STANU OŚWIATY NA TERENIE GMINY WĘGLINIEC	15
1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA POPULACJI OBJĘTEJ KSZTAŁCENIEM NA POZIOMIE PRZEDSZKOLNYM, SZKOLNYM I GIMNAZJALNYM	15
2. SIEĆ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH	20
3. EDUKACJA PRZEDSZKOLNA	23
4. KADRA NAUCZYCIELSKA	23
5. UCZNIOWIE O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH.....	24
6. DIAGNOZA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW.....	25
7. STAN BAZY LOKALOWEJ W SZKOŁACH I PRZEDSZKOLU Z TERENU GMINY WĘGLINIEC	28
8. NAKŁADY NA EDUKACJĘ	38
9. SYSTEM ZARZĄDZANIA	39
III. SZANSE I BARIERY ROZWOJU OŚWIATY W GMINIE	42
IV. CELE I DZIAŁANIA W ZAKRESIE EDUKACJI	46
V. ANALIZA POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO RZĘDU	53
VI. MONITORING, EWALUACJA I KONSULTACJE SPOŁECZNE.....	54
SPIS TABEL.....	55

Wstęp

Edukacja jest bardzo ważną dziedziną życia społecznego, dlatego dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia należy stworzyć spójny i efektywny program działań służących optymalnemu rozwojowi najważniejszych podmiotów edukacji – dziecka na etapie wczesnoszkolnym, ucznia i dorosłego uczestnika kształcenia ustawicznego, a także nauczyciela, zaangażowanego w proces edukacji.

Program Rozwoju Oświaty w Gminie Węgliniec na lata 2016 – 2022 jest dokumentem stanowiącym wytyczne do podejmowania przez Gminę Węgliniec oraz wszystkich partnerów społecznych skoordynowanych działań w zakresie edukacji na poziomie przedszkolnym, szkolnym i gimnazjalnym. Dokument powstał w oparciu o analizę stanu obecnego systemu edukacji w Gminie Węgliniec. Przyjęte rozwiązania uwzględniają pozytywne zmiany w systemie edukacji dokonane dzięki projektom realizowanym przy wsparciu m. in. funduszy europejskich. Program stanowi podstawę do prowadzenia racjonalnej polityki oświatowej w okresie najbliższych siedmiu lat.

Program Rozwoju Oświaty w Gminie Węgliniec w swej treści zawiera:

- ❖ ogólną charakterystykę gminy Węgliniec;
- ❖ diagnozę stanu oświaty w gminie;
- ❖ określenie silnych i słabych stron edukacji w gminie, analizę szans i zagrożeń;
- ❖ zdefiniowanie celów i działań,
- ❖ określenie programu i harmonogramu działań;
- ❖ określenie źródeł finansowania dla planowanych działań;
- ❖ analizę powiązań programu z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu
- ❖ opis monitoringu, ewaluacji oraz konsultacji społecznych;

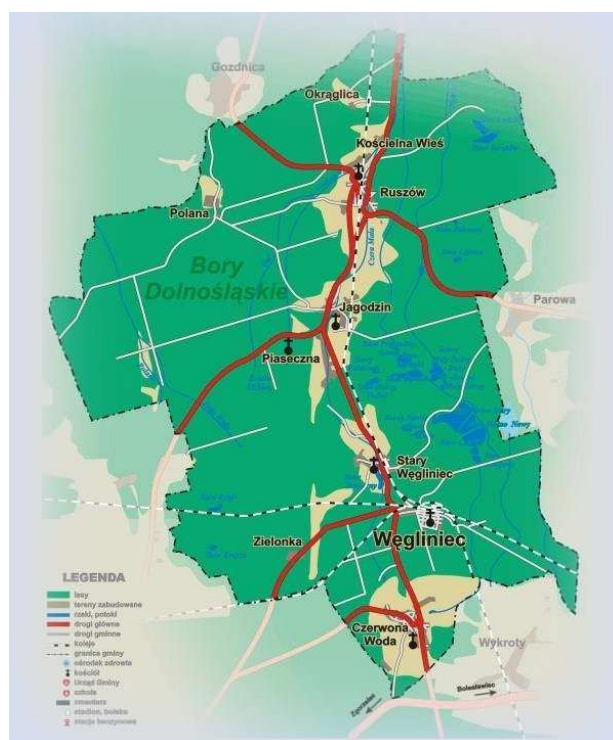
Program nie jest dokumentem „zamkniętym”, należy przyjąć, że mogą pojawić się czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, które w sposób istotny będą wpływać na założenia przyjęte w programie. Wówczas wystąpi konieczność zaktualizowania programu z uwzględnieniem nowych czynników. Prognozowanym czynnikiem zewnętrznym może być rządowy projekt zmian w systemie oświaty, zakładający m.in. likwidację gimnazjów.

I. Inwentaryzacja zasobów Gminy Węglińiec w kontekście edukacji.

1. Lokalizacja i ogólna charakterystyka geograficzna

Gmina Węglińiec położona jest w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie zgorzeleckim. W części wschodniej gmina graniczy z gminą Osiecznica. Południowa i południowo-wschodnia część granic łączy gminę Węglińiec z gminą Nowogrodzic – natomiast zachodnia i południowo-zachodnia – z gminą Pieńsk. Na północ od Węglińca znajdują się gminy: Przewóz i Łłowa oraz miasto Gozdnicza należące do województwa lubuskiego. Obszar gminy charakteryzuje dobrze rozwinięta i utrzymana sieć dróg gminnych. Główną arterią, przebiegającą przez cały obszar gminy, stanowiącą jedyne połączenie drogowe pomiędzy poszczególnymi miejscowościami w gminie jest droga wojewódzka nr 296. Poprzez tę drogę gmina ma połączenie z drogą krajową nr 94 oraz z autostradami A4 i A 18.

Ponadto w Węglińcu znajduje się duży węzeł kolejowy z linią międzynarodową E30. Dzięki temu istnieją dogodne połączenia z ważnymi ośrodkami regionalnymi (Jelenia Góra, Legnica, Żagań, Zielona Góra), krajowymi (Wrocław, Warszawa, Katowice, Przemyśl) oraz zagranicznymi (Drezno).

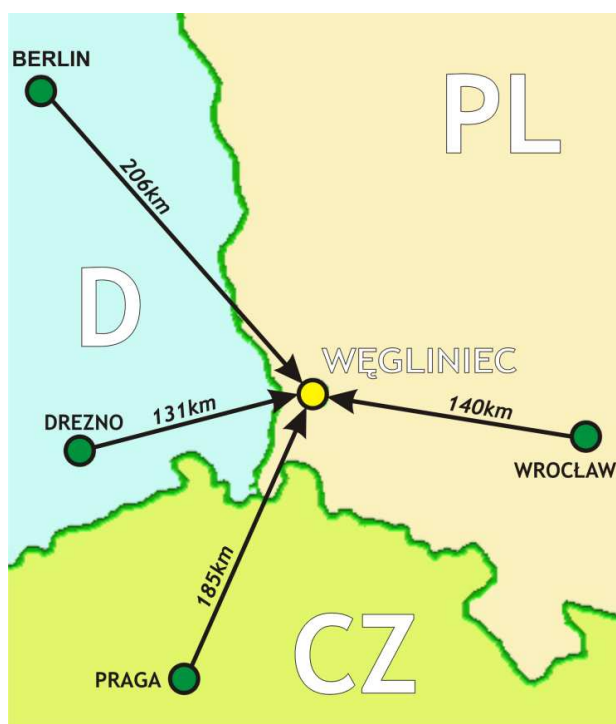

Rycina 1. Gmina Węgliniec

Teren gminy przecina granica głównych jednostek fizyczno-geograficznych: Niziny Sasko-Łużyckiej i Sudetów. Część północną i środkową zajmują Bory Dolnośląskie zajmujące ponad 80% powierzchni gminy. Część południowa leży na terenie Pogórza Izerskiego.

Gmina Węgliniec jest gminą miejsko-wiejską, której obszar wynosi 338,33 km². Administracyjnie Gminę Węgliniec tworzą: miasto Węgliniec, sołectwa: Ruszów, Kościelna Wieś, Jagodzin, Piaseczna, Stary Węgliniec, Czerwona Woda, Zielonka oraz osady: Polana i Okrąglica.

Węgliniec położony jest w północnej części powiatu zgorzeleckiego graniczącego z dwoma państwami: Niemcami i Czechami. W odległości ok. 20 km od Węglińca znajduje się przejście graniczne w Jędrzychowicach, ok. 30 km w Zawidowie, Zgorzelcu i Przewozie.

Rycina 2. Położenie Gminy Węgliniec na szlaku drogowym

Położenie gminy w bezpośredniej bliskości granicy z Niemcami wymusza rozwój oświaty w kierunku solidnej nauki języków obcych a zwłaszcza j. niemieckiego. W konsekwencji przystąpienia Polski do Unii Europejskiej znajomość języka obcego pozwoli na uczestniczenie polskiej młodzieży w strukturach oświaty europejskiej poprzez poznawanie kultury i realiów życia codziennego żyjących obok nas sąsiadów, współpracę szkół na różnych poziomach, czy też naukę w szkołach bezpośrednio po drugiej stronie granicy.

Gmina posiada rozległe kontakty w tym również w zakresie oświaty z gminami niemieckimi (Horka, Rothenburg), norweską i czeską. Obecnie finalizowana jest współpraca z gminą hiszpańską i fińską. Podstawową jednak barierą w rozwoju tych kontaktów i szerokiego uczestnictwa w niej dzieci, młodzieży jest brak znajomości języków obcych.

2. Ludność gminy

Gminę Węgliniec zamieszkuje (wg stanu na 31.12.2014) 8575 mieszkańców. Od 1996 roku liczba mieszkańców gminy wykazuje tendencję spadkową. Wskaźnik koncentracji przestrzennej ludności na 1 km² wynosi 25 i jest kilkakrotnie niższy niż średnia w kraju – 123 osoby na km² i województwie dolnośląskim - 146 osób na km² oraz powiecie zgorzeleckim - 110 osób na 1 km². W przypadku większości miejscowości obserwuje się spadek liczby mieszkańców o około 5-13% na przestrzeni ostatnich 15 lat (najwięcej w Ruszowie i Węglińcu).

Tabela 1. Liczba mieszkańców w Gminie Węgliniec w latach 2005-2014

	Węgliniec	Czerwona Woda	Dębówek	Jagodzin	Kościelna Wieś	Okrąglica	Piaseczna	Polana	Ruszów	Stary Węgliniec	Zielonka	SUMA
2005	3303	1642	9	427	272	31	235	73	1915	1069	327	9303
2006	3280	1635	9	421	281	30	232	72	1887	1060	332	9239
2007	3262	1633	10	428	268	30	235	76	1861	1063	326	9192
2008	3243	1642	10	423	262	28	234	67	1867	1055	327	9158
2009	3192	1637	10	420	257	27	238	65	1866	1071	322	9105
2010	3156	1640	10	418	246	27	230	70	1850	1056	319	9022
2011	3120	1640	10	408	247	27	231	65	1824	1061	324	8957
2012	3119	1612	10	400	247	28	227	71	1807	1061	315	8897
2013	3047	1610	10	397	244	28	221	58	1768	1045	316	8744
2014	2959	1611	9	390	240	29	213	54	1725	1035	310	8575

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Węgliniec

Spadek liczby ludności miejskiej na przestrzeni badanego okresu był znacznie większy niż na wsi i wyniósł 12%, przy spadku liczby ludności wiejskiej o 7,7%. Od stycznia 2016r. liczba mieszkańców zmniejszy się o 9 osób w związku ze zmianą granic gminy tj. włączeniem osady Dębówek do miasta w granice administracyjne miasta Gozdnicza.

Największy wpływ na zmniejszenie liczby mieszkańców w gminie miało:

- ujemne saldo migracji,
- ujemny przyrost naturalny;
- postępujący proces starzenia się społeczności.

Tabela 2. Dane demograficzne - Gmina Węgliniec w latach 2005-2014

WSKAŹNIK	JEDNOSTKA	ROK									
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
saldo migracji	osoba	-20	-46	-21	-42	-29	-50	-40	-65	-33	-73
przyrost naturalny	przyrost na 1000 os.	-4,9	0,8	0,8	-0,7	-1,2	-1,0	0,8	-0,9	-4,5	-1,7
udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	%	15,2	15,4	15,4	15,6	15,7	15,6	16,1	16,8	17,4	18,0

Źródło: Dane GUS

Niekorzystne tendencje demograficzne mają istotny wpływ na liczbę uczniów i wychowanków w placówkach oświatowych na terenie gminy.

Stopa bezrobocia w gminie Węgliniec od kilku lat sukcesywnie spada.

Tabela 3. Liczba bezrobotnych - Gmina Węgliniec w latach 2005-2014

Liczba bezrobotnych	JEDNOSTKA	ROK									
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem, w tym:	osoba	1062	788	549	453	512	446	433	488	483	372
kobiety	osoba	454	270	201	171	222	199	203	226	231	170
mężczyźni	osoba	608	518	348	282	290	247	230	262	252	202

Źródło: Dane GUS

Zdecydowaną większość stanowią kobiety oraz osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych. Najmniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wyższym wykształceniem dlatego tak ważna jest jakość usług edukacyjnych dających młodzieży solidne przygotowanie do dalszego kształcenia i zdobywania potrzebnych kwalifikacji.

3. Struktura gospodarcza gminy - infrastruktura techniczna

Ok. 82.29% powierzchni gminy położonej na terenie Borów Dolnośląskich stanowią lasy, przede wszystkim sosnowe. Słabe gleby nie stwarzają większych możliwości dla rozwoju rolnictwa. Prawdziwym bogactwem są lasy dostarczające surowca dla przemysłu drzewnego, przetwórstwa runa leśnego i gospodarki łowieckiej. W kompleksach leśnych zlokalizowane są liczne stawy hodowlane oraz tereny, które mogą być zagospodarowane na działalność wypoczynkowo-turystyczną.

Na przestrzeni lat 2010-2014 w Gminie Węgliniec nastąpił spadek liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Sytuacja ta może wynikać m.in. z położenia geograficznego gminy (bliskość granicy z Niemcami) oraz migracji mieszkańców do dużych ośrodków gospodarczych oraz za granicę głównie w celach ekonomicznych. Wg danych GUS w 2014 r. w Gminie Węgliniec zarejestrowanych było 718 podmiotów gospodarczych ujętych w systemie REGON. Poniżej szczegółowe zestawienie liczby podmiotów gospodarczych wg PKD.

Tabela 4. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Węgliniec

	2010	2011	2012	2013	2014
	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
Ogółem podmioty gospodarcze	706	724	694	697	718
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	37	37	36	36	33
Przemysł, budownictwo	132	135	133	129	128
usługi	537	552	525	532	557

Źródło: GUS

Najwięcej podmiotów gospodarczych w mieście Węgliniec oraz w sołectwach i osadach stanowią firmy usługowe - 77,6%, z kolei najmniejsza liczba podmiotów przypada na rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Wśród firm usługowych dominuje działalność handlowa. Pozostałe usługi to głównie warsztaty samochodowe, piekarnie, usługi stolarskie i remontowo – budowlane.

Na terenie Gminy Węgliniec działa łącznie 65 podmiotów należących do sektora publicznego. W gminie zarejestrowane są 653 podmioty sektora prywatnego, w tym 402 podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, 25 podmiotów to spółki handlowe, a 14 to spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego.

Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych to nieduże firmy, zatrudniające do 10 osób (około 97 % ogółu podmiotów), wśród których dominują osoby prowadzące własną działalność gospodarczą. W Gminie Węgliniec w 2013 roku było 17 średnich i 6 dużych firm, zatrudniających ponad 50 osób.

Do najważniejszych zakładów przemysłowych, funkcjonujących na terenie Gminy Węglińiec należą:

- Przedsiębiorstwo STOLBUD Sp. z o.o., ul. Świerczewskiego 5, Ruszów -przetwórstwo drewna
- Bolesławieckie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych Sp. z o.o., Czerwona Woda - przemysł wydobywczy
- UNIRUBBER Sp. z o.o. Zielonka 17, Węglińiec - producent mieszanek gumowych i granulatów stosowanych do elastycznych nawierzchni sportowych i na place zabaw
- AGROBUD Zakład pracy Chronionej ul. Świerczewskiego 5, Ruszów – środki ochrony BHB, środki utrzymania czystości
- DDOKP Węzeł Kolejowy w Węglińcu -przewóz towarowy i pasażerski
- DREWTRANS Władysław Proć ul. Skrajna, Węglińiec - transport ciężarowy
- EKOCERAMIKA Sp. z o.o. – przemysł wydobywczy

Mieszkańcy Gminy podejmują również zatrudnienie z zakładach produkcyjnych, działających na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Wykrotach (gmina Nowogrodzic).

Rozwój Gospodarczy gminy limitowany jest stanem rozwoju tzw. infrastruktury technicznej tj. urządzeń technicznych umożliwiających funkcjonowanie przemysłu. Podstawowe elementy infrastruktury technicznej są dostępne w stopniu zadowalającym chociaż różnie wygląda to w przekroju poszczególnych miejscowości.

Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Ogólna długość dróg na terenie Gminy Węglińiec wynosi 81,047 km, z czego drogi o nawierzchni bitumicznej stanowią 51,041 km. Reszta tj. 30,006 km to drogi w technologii nawierzchni gruntowej i tłuczniowej. Gmina położona jest przy ważnych szlakach komunikacyjnych. Sieć drogową na terenie Gminy Węglińiec stanowią:

- droga krajowa nr 94 (od km 14+037 do 14+505),
- droga wojewódzka: nr 296 (łączna długość drogi na terenie gminy 27,941 km),
- droga wojewódzka nr 350,
- droga wojewódzka nr 351,
- droga powiatowa nr 2400D (relacji droga krajowa nr 94 – Strzelno – Czerwona Woda),
- droga powiatowa nr 2403 D (relacji Węglińiec – Dłużyna – Jędrzychowice),
- droga powiatowa nr 2405D (relacji droga wojewódzka nr 296 – stacja kolejowa Ruszów – droga wojewódzka nr 350)

- drogi gminne, zaliczone do kategorii publicznych dróg gminnych

Przez teren Gminy Węglińiec przebiegają następujące linie kolejowe:

- linia magistralna o priorytecie pasażerskim nr 27,
- linia o priorytecie towarowym nr 279,
- linia magistralna o priorytecie pasażerskim nr 282,
- linia o priorytecie towarowym nr 295,
- linia nr 975 .

Stacja kolejowa w Węglińcu jest jedna z najważniejszych stacji węzłowych w Polsce, obecnie o statusie stacji manewrowej. Położona jest w ciągu europejskiego korytarza transportowego E 30 oraz na linii kolejowej nr 282 Miłkowice – Żary. Stacja Węglińiec stanowi początek dla linii kolejowych w kierunku: Zgorzelca i Lubania. Węzeł kolejowy w Węglińcu ma istotne znaczenie w ruchu towarowym, obsługując pociągi w kierunku czterech kolejowych przejść granicznych:

- Zawidów – Frydlant (PL/Cz) ,
- Zgorzelec – Görlitz (PL/D),
- Węglińiec – Horka (PL/D),
- Zasieki – Forst (PL/D).

Na terenie Gminy Węglińiec wyznaczonych i oznakowanych jest 114,8 km szlaków pieszo - rowerowych. W ich skład wchodzi:

- trasa „krajoznawcza” o długości 47 km
- trasa „przyrodnicza” o długości 27,3 km
- trasa „rodzinna” o długości 21,5 km.

Na przestrzeni ostatnich 5 lat poprawił się stan techniczny nawierzchni dróg gminnych (o blisko 12% w porównaniu do roku 2010) m.in. poprzez ich modernizację i wymianę warstwy ścieralnej. W dalszym ciągu złym stanem nawierzchni charakteryzują się jednak drogi powiatowe, co znacznie utrudnia poruszanie się po nich oraz jest przyczyną wielu kolizji. Zły stan tych dróg utrudnia również dowóz uczniów do szkół.

Przewozy pasażerskie drogowe w gminie są wykonywane przez prywatne firmy przewozowe. Aktualnie realizowanych jest ok. 30 kursów dziennie, z czego najwięcej na trasach Węglińiec – Zgorzelec oraz Ruszów – Zgorzelec. Wynika to z zapotrzebowania oraz powiązań funkcjonalnych miejscowości wewnątrz gminy i z otoczeniem związanych z dojazdami do miejsc pracy, nauki itp. Połączenia komunikacyjne z innymi pobliskimi miastami tj. Lubań, Bolesławiec, Żary to prawie w 100 % połączenia kolejowe o znacznie niższej częstotliwości kursowania. Ponadto z Węglińca są połączenia kolejowe do: Jeleniej Góry, Legnicy, Żagania, Zielonej Góry, Wrocławia. Taki układ komunikacyjny ma bardzo

duży, a często i decydujący wpływ na wybór przez młodzież naszej gminy szkół ponadpodstawowych.

Gospodarka wodno-ściekowa

W Gminie Węglińiec wodę do celów spożywczych i przemysłowych uzyskuje się z ujęć podziemnych w Węglińcu, Ruszowie, Czerwonej Wodzie i w Zielonce. Wody powierzchniowe pobierane są wyłącznie do nawodnień w rolnictwie, leśnictwie oraz gospodarce rybackiej. Wskaźnik zwodociągowania Gminy wynosi 96%. Po modernizacji stacji uzdatniania wody w Ruszowie w br., będzie możliwa budowa wodociągu do Kościelnej Wsi i Okrąglicy.

Ścieki oraz nieczystości produkowane przez mieszkańców Gminy Węglińiec zbierane są przez 3 oczyszczalnie ścieków, zlokalizowane w: Węglińcu, Zielonce i w Ruszowie. Z sieci kanalizacyjnej obecnie korzysta blisko 40% ogółu mieszkańców gminy. W większości są to mieszkańcy Węglińca i Zielonki. Na terenach, gdzie z przyczyn ekonomicznych i technicznych podłączenie sieci kanalizacyjnej było do tej pory niemożliwe, ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych.

Gospodarka odpadami

Wszystkie jednostki administracyjne w województwie dolnośląskim obowiązują „Plan gospodarki odpadami dla województwa dolnośląskiego 2012” (uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego a 27 czerwca 2012 r.). Plan gospodarki odpadami obejmuje pełen zakres informacji dotyczących głównych rodzajów odpadów powstających na terenie województwa, a w szczególności odpadów komunalnych, z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, opakowaniowych, niebezpiecznych i innych rodzajów odpadów. Określa również priorytety, cele i zadania z zakresu gospodarki odpadami.

Cały obszar administracyjny Gminy Węglińiec należy do zachodniego regionu gospodarki odpadami komunalnymi. Gmina Węglińiec nie posiada własnego składowiska odpadów komunalnych ani przemysłowych, co spowodowało, że zawarła porozumienie z sąsiednimi gminami, w zakresie wspólnego utworzenia i eksploatacji Centrum Utylizacji Odpadów Komunalnych Gmin Łużyckich w Lubaniu. Odebrane od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Węglińiec zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania są transportowane do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Lubaniu. Świadczeniem usługi odbioru odpadów komunalnych z terenu Gminy i Miasta Węglińiec

od 01.07.2013 r. zajmuje się Zakład Gospodarki i Usług Komunalnych Sp. z o.o. z siedzibą w Lubaniu.

Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa

Na terenie Gminy Węgliniec znajdują się następujące sieci i urządzenia elektroenergetyczne:

- napowietrzna linia elektroenergetyczna najwyższych napięć NN 220 kV relacji Mikułowa – Leśniów (D-221),
- napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji Pieńsk – Czerwona Woda (LS-329),
- główny punkt zasilania w Czerwonej Wodzie.

Ogólny stan techniczny sieci elektroenergetycznej na terenie Gminy Węgliniec jest dobry.

Przez teren Gminy Węgliniec przebiega gazociąg sieci przesyłowej, lecz na terenie gminy nie ma poprowadzonej sieci rozdzielczej. Mieszkańcy chcąc zaopatrzyć się w gaz, korzystają z gazu płynnego w butlach lub zbiornikach indywidualnych.

Na terenie Gminy Węgliniec nie występuje scentralizowany system ciepłowniczy. Poszczególne budynki zaopatrują się w ciepło z indywidualnych źródeł, a w zabudowie wielorodzinnej występują niewielkie kotłownie. Głównym nośnikiem energii na cele grzewcze na terenie miasta Węgliniec są paliwa stałe - węgiel i drewno. Wśród kotłowni lokalnych zaopatrujących w ciepło wielorodzinne budynki mieszkalne, obiekty użyteczności publicznej oraz odbiorców indywidualnych znajdują się również opalane olejem opałowym i gazem płynnym (indywidualne zbiorniki na propan-butan). Mieszkańcy mniejszych miejscowości Gminy Węgliniec ogrzewają budynki mieszkalne za pomocą indywidualnych kotłowni zasilanych paliwem stałym (koks, węgiel, drewno), występują również kotłownie olejowe lub na gaz płynny (z indywidualnych zbiorników).

Ważnym problemem w zakresie infrastruktury technicznej jest brak powszechnego dostępu do szerokopasmowego Internetu. Problem ten dotyczy prawie wszystkich miejscowości w gminie z wyłączeniem Węglińca, Czerwonej Wody i Ruszowa.

4. Infrastruktura społeczna

Gmina Węgliniec posiada dobrze rozwiniętą i dostępną sieć placówek służby zdrowia, zapewniających opiekę ambulatoryjną. Ośrodki zdrowia znajdują się w Węglińcu, Ruszowie i Czerwonej Wodzie. W gminie Węgliniec funkcjonują:

- Włodzimierz Curyło, Ilona Curyło – Dziuba. Praktyka lekarzy s. j., ul. Sikorskiego 40, 59-940 Węgliniec
- Wielospecjalistyczny Szpital - SP ZOZ w Zgorzelcu Lecznictwo Ambulatoryjne Ośrodek Zdrowia w Ruszowie, Poradnia Lekarza POZ, ul. Żagańska 2, Ruszów,
- Wielospecjalistyczny Szpital - SP ZOZ w Zgorzelcu Lecznictwo Ambulatoryjne Ośrodek Zdrowia w Czerwonej Wodzie, Poradnia Lekarza POZ, ul. 5 Grudnia 4, Czerwona Woda.

Na terenie gminy działalność prowadzą 4 apteki, w tym również zlokalizowane bezpośrednio przy placówkach służby zdrowia:

- Apteka „Pod Słońcem”, ul. Sikorskiego 40, Węgliniec,
- Apteka „Nova”, ul. Sikorskiego 38, Węgliniec,
- Apteka „Lawenda”, ul. Kantowicza 2, Ruszów,
- Punkt Apteczny, ul. 3-go Maja 1, Czerwona Woda.

Usługi Pogotowia Ratunkowego realizowane są przez Wielospecjalistyczny Szpital - SP ZOZ w Zgorzelcu Zespół Ratownictwa Medycznego w Węglińcu, przy ul. Sikorskiego 40. W Zespole Szkół w Węglińcu, w Zespole Szkół w Ruszowie oraz w Szkole Podstawowej w Czerwonej Wodzie funkcjonują gabinety pielęgniarki szkolnej.

Gmina dysponuje wystarczającą w stosunku do potrzeb bazą obiektów kulturalnych. Domy Kultury znajdują się w Węglińcu, Ruszowie, Starym Węglińcu oraz w Czerwonej Wodzie, Jagodzinie. W miejscowościach tych znajdują się również biblioteki publiczne. Świetlice wiejskie są w Zielonce, Piasecznej i w Kościelnej Wsi. Obiekty te stanowią zaplecze dla wszelkiego rodzaju aktywności społecznej, realizowanej przez gminną instytucję kultury oraz kilkanaście różnych stowarzyszeń aktywnie wspieranych przez gminę.

W gminie funkcjonuje 8 klubów sportowych. Kluby sportowe wykorzystują istniejącą bazę sportową, którą stanowią:

- ❖ w Węglińcu: pełnowymiarowa sala sportowa wraz z zapleczem socjalnym, kompleks boisk o sztucznej nawierzchni, boisko do piłki nożnej wraz z zapleczem socjalnym,
- ❖ w Czerwonej Wodzie: kompleks boisk o sztucznej nawierzchni oraz boisko do piłki nożnej wraz z zapleczem socjalnym,
- ❖ w Ruszowie: pełnowymiarowa sala sportowa wraz z zapleczem socjalnym, kompleks boisk o sztucznej nawierzchni tzw. Orlik oraz boisko do piłki nożnej wraz z zapleczem socjalnym,
- ❖ oraz wielofunkcyjne boiska o sztucznej nawierzchni w Starym Węglińcu, Jagodzinie i w Zielonce.

Funkcjonujące na terenie gminy stowarzyszenia bardzo aktywnie włączają się w realizację funkcji opiekuńczych, socjalnych, wychowawczych i kulturalnych ustawowo przypisanych gminie. Taka forma działalności przy ograniczonych środkach publicznych pozwala je efektywnie wykorzystać, pomnożyć o dodatkowe fundusze w/w organizacji i sponsorów co w połączeniu z aktywnością członków stowarzyszeń i sympatyzujących osób z zewnątrz daje efekty, które nie są możliwe do osiągnięcia w innym układzie organizacyjnym.

II. Diagnoza stanu oświaty na terenie gminy Węgliniec

1. Charakterystyka demograficzna populacji objętej kształceniem na poziomie przedszkolnym, szkolnym i gimnazjalnym

W tworzeniu lokalnej polityki oświatowej bardzo ważną rolę odgrywają perspektywy rozwoju demograficznego lokalnej populacji. Jest to najważniejszy czynnik limitujący rozwój szkół, szczególnie istotny w aktualnym systemie oświatowym.

Według analiz demograficznych GUS w czasie najbliższych dekad będziemy obserwować znaczący spadek liczby ludności w kraju. Aktualne długookresowe prognozy pokazują, że do 2050 roku liczba mieszkańców Polski zmniejszy się aż o 4,5 mln (z obecnych 38,5 mln osób). W okresie tym ubędzie więc ponad 11 proc. ludności kraju. Według prognoz GUS w całej Polsce będziemy obserwować pogłębiający się ujemny przyrost naturalny. Ten niekorzystny trend spowodowany jest przede wszystkim malejącą liczbą urodzeń. Od 1993 r. urodzenia kształtują się na poziomie poniżej 500 tys. rocznie, a od 1998 r. – poniżej 400 tys. rocznie. Najbardziej niekorzystnym dla rozwoju demograficznego kraju był rok 2003, kiedy to liczba urodzeń spadła do 351 tysięcy. Potem nastąpiła niewielka poprawa – w efekcie w 2008 r. liczba urodzeń nieznacznie przekroczyła poziom 400 tys. jednak później nastąpił powrót do trendu spadkowego i obecna liczba urodzeń kształtuje się na poziomie 360 tys. rocznie. W dającej się przywidzieć przyszłości nie można się spodziewać powrotu do sytuacji z początku lat dziewięćdziesiątych. Przeciwnie w najbliższym czasie – jak wynika z prognozy GUS – utrzyma się trend spadkowy i już przed 2030 rokiem możemy spodziewać się liczby urodzeń poniżej 300 tys.

Malejąca liczba urodzeń ma znaczący wpływ na sytuację edukacji. Zmniejszająca się liczba uczniów powoduje konieczność wczesnego zaplanowania organizacji pracy szkół na kolejne lata tak, aby minimalizować negatywny wpływ sytuacji demograficznej.

W gminie Węgliniec obserwujemy sytuację demograficzną podobną do danych przedstawionych dla całego kraju.

Dane za lata 2005-2015 wskazują na wzrost liczby urodzeń w latach 2006-2011, po ich znacznym spadku w latach 2003-2005. Natomiast w latach 2012 – 2015 nastąpił ponowny spadek liczby urodzeń.

Tabela 5. Liczba urodzeń w gminie w latach 2005-2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015* liczba urodzeń do 20.11.2015r
Gmina Węgliniec	54	97	95	84	90	88	88	77	72	74	65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Węgliniec

Liczbę uczniów w placówkach oświatowych prognozuje się głównie w oparciu o wskaźnik, jakim jest liczba urodzeń w danym roku. Z tabeli nr 1 wynika, iż liczba urodzeń w gminie po początkowym wzroście w latach 2006-2011, ponownie się zmniejsza.

Powyższe dane wskazują, że w klasach pierwszych szkół podstawowych w latach 2016-2021 liczba uczniów będzie ulegała stopniowemu zmniejszeniu. Związku z zapowiedziami rządu o ponownym podwyższeniu wieku nakładającego obowiązek szkolny, trudno obecnie prognozować liczbę uczniów klas pierwszych.

Tendencja spadkowa liczby urodzeń nie następuje równomiernie w poszczególnych latach, jak również w poszczególnych miejscowościach, co potwierdzają dane w tabeli nr 6

Tabela 6. Liczba urodzeń w miejscowościach należących do poszczególnych obwodów szkolnych

Szkoła podstawowa	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015* liczba urodzeń do 20.11.2015r.
Węgliniec w tym :	21	37	36	35	30	35	33	33	21	23	26
Węgliniec	19	32	29	28	28	32	28	30	17	20	22
Zielonka	2	5	7	7	2	3	5	3	4	3	4
Filia - Stary Węgliniec	5	10	13	12	14	16	11	8	12	10	11
Czerwona Woda	12	21	18	16	17	12	16	16	21	21	12
Ruszków w tym:	16	29	28	21	29	25	28	20	18	20	16
Ruszków + Połana, Okrąglica	12	18	18	20	19	19	18	14	12	16	11
Jagodzin	2	6	5	5	2	2	7	1	4	2	2
Piaseczna	1	2	3	3	4	0	1	1	1	0	1
Kościelna Wieś	1	3	2	2	4	4	2	4	1	2	2
Ogółem	54	97	95	84	90	88	88	77	72	74	65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Węgliniec

W gimnazjach znaczący spadek liczby uczniów miał miejsce w latach 2010-2014. Spowodował on zmniejszenie liczby oddziałów w Gimnazjum w Węglińcu z 10 do 6

oddziałów Do roku 2020 liczebność oddziałów w Gimnazjum w Węglińcu nie ulegnie zmianie, by następnie w ciągu 2 następnych lat wzrosnąć do 8.

Zmiany demograficznie nie miały dotąd wpływu na liczebność oddziałów w Gimnazjum w Ruszowie. W dużej mierze było to spowodowane pozyskiwaniem uczniów spoza obwodu szkoły. Znaczny spadek urodzeń dzieci w obwodzie w/w szkoły spowoduje zmniejszenie oddziałów w latach 2016-2022, by dopiero w roku szkolnym 2022/2023 powrócić do stanu obecnego tj. 6 oddziałów. Zmniejszenie o 1 oddział nie powinno spowodować konieczności ograniczenia etatów nauczycieli, ale przy spadku liczby oddziałów o 3 może wystąpić problem z pełnoetatowym zatrudnieniem nauczycieli.

Tabela 7. Przewidywana liczba uczniów w gimnazjach w latach 2015 – 2022

Wyszczególnienie		rok szkolny							
		15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Gimnazjum w Węglińcu	liczba uczniów	135	141	125	129	137	178	226	214
	liczba oddziałów	6	6	6	6	6	7	8	8
Gimnazjum w Ruszowie	liczba uczniów	104	89	76	57	64	81	101	109
	liczba oddziałów	6	5	4	3	3	4	5	6
RAZEM	liczba uczniów	239	230	201	186	201	259	327	323
	liczba oddziałów	12	11	10	9	9	11	13	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Węglińca

Tabela 8. Przewidywana liczba uczniów w latach 2015-2022

Nazwa szkoły	2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22	
	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	Liczba uczniów	oddziały
Szkoła Podstawowa w Węglińcu	242	13	239	13	245	13	255	14	221	13	202	12	164	10
Filia Szkoły Podstawowej w Starym Węglińcu	19	2	22	3	26	3	25	3	31	3	30	3	33	3
Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie	134	8	134	8	141	8	137	8	138	8	129	8	120	8
Szkoła Podstawowa w Ruszowie	190	10	198	10	203	11	206	11	200	11	180	10	159	9
Gimnazjum w Ruszowie	114	6	89	5	76	4	57	3	64	3	81	4	101	5
Gimnazjum w Węglińcu	134	6	141	6	125	6	129	6	137	6	178	7	226	8
Razem	833	44	823	45	816	45	809	45	791	44	800	44	803	43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Węglińiec

Liczba urodzeń jest szczególnie ważna przy projektowaniu sieci szkół. Nie jest to jednak czynnik jedyny. Na liczbę uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych wpływa zarówno przyrost naturalny jak również saldo migracji zewnętrznej i wewnętrznej. W tabeli nr 9 przedstawiono kształtowanie się zmian liczby mieszkańców poszczególnych miejscowości w okresie od 2012 roku do listopada 2015 roku.

Tabela 9. Zmiany liczby ludności w Gminie Węglińiec w latach 2012-2015

miejscowość	saldo migracji				
	2012	2013	2014	2015	Razem
Węglińiec	-1	-72	12	-37	-98
Czerwona Woda	-28	-2	1	3	-26
Stary Węglińiec	0	-16	-10	-6	-32
Zielonka	-9	-1	-6	-8	-24
Piaseczna	-4	-2	-8	-3	-17
Jagodzin	-8	-3	-7	-3	-21
Ruszów	-17	-39	-43	-25	-124
Kościelna Wieś	0	-3	-4	-4	-11
Okraglica	1	0	1	0	2
Polana	-6	-13	-4	0	-23
Dębówek	0	0	-1	0	-1
Ogółem gmina	-72	-151	-69	-83	- 375

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Węglińiec

Z przedstawionych danych wynika, iż największy odpływ ludności występuje w Ruszowie i w Węglińcu. Jedynie w najmniejszej z wszystkich miejscowości gminy – Okraglicy nieznacznie wzrosła liczba mieszkańców. Ruszów charakteryzuje się najwyższym spadkiem liczby mieszkańców, co wyraźnie przekłada się na liczbę uczniów w tamtejszej szkole podstawowej i gimnazjum.

Powyższe dane nie obrazują jednak w pełni rzeczywistej liczby uczniów rozpoczynających edukację, ze względu na nasilające się zjawisko migracji zarobkowej oraz związanym z tym faktem zarejestrowania i zameldowania dziecka na terenie gminy Węglińiec, przy jego rzeczywistym zamieszkanu poza granicami kraju.

W roku 2015 liczba uczniów zameldowanych na terenie gminy Węglińiec i spełniająca obowiązek nauki poza granicami kraju zwiększyła się czterokrotnie do roku 2011 (z 17 do 67 uczniów)

Powstanie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w bezpośrednim sąsiedztwie Czerwonej Wody, bogata oferta nieruchomości oraz wzrost atrakcyjności poszczególnych miejscowości w gminie nie przełożyły się na spodziewany wzrost liczby ludności. Dlatego też w zakresie prognozowania funkcjonowania oświaty należy opierać się jedynie o przedstawioną wyżej tendencję.

2. Sieć placówek oświatowych

W związku z niekorzystną sytuacją demograficzną i spadkiem liczby uczniów, w roku 2012 podjęto szereg działań służących optymalizacji sieci placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Węglińiec. Szkołę Podstawową w Starym Węglińcu przekształcono w filię Szkoły Podstawowej w Węglińcu, pozostawiając w niej klasy I-III, oddział przedszkolny oraz punkt przedszkolny. Ponadto Szkołę Podstawową w Węglińcu połączono z Gimnazjum w Węglińcu w Zespół Szkół w Węglińcu a Szkołę Podstawową w Ruszowie połączono z Gimnazjum w Ruszowie w Zespół Szkół w Ruszowie.

Powyższe przekształcenia spowodowały zmniejszenie wydatków przeznaczonych na utrzymanie szkół oraz zapewniły możliwość racjonalnego gospodarowania zasobami kadrowymi. Przekształcenia szkół zostały pozytywnie zaopiniowane przez Kuratorium Oświaty oraz dwa z trzech związków zawodowych, co świadczy o prawidłowości i racjonalności podjętych działań.

Obecnie Gmina Węglińiec jest organem prowadzącym dla 5 publicznych placówek oświatowych: Miejskiego Przedszkola Publicznego im. Św. Mikołaja w Węglińcu, Punktu Przedszkolnego w filii Szkoły Podstawowej w Starym Węglińcu, Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Czerwonej Wodzie, Zespołu Szkół w Węglińcu i Zespołu Szkół w Ruszowie.

W szkołach na terenie gminy Węglińiec uczy się 861 w 49 oddziałach, w tym w 12 oddziałach w gimnazjum. W każdej szkole podstawowej prowadzony jest oddział przedszkolny dla uczniów realizujących obowiązkowe przygotowanie przedszkolne. Średnia liczba uczniów w oddziale szkole podstawowej wynosi 16,20 uczniów a w gimnazjum – 20,67.

Stan sieci publicznych szkół podstawowych oraz granice ich obwodów na terenie Gminy Węglińiec przedstawia się następująco:

Tabela 10. Obwody szkół w gminie Węglińiec

L.p.	Siedziba szkoły	Granice obwodu
1.	<u>Zespół Szkół w Węglińcu:</u> Szkoła Podstawowa Filia Szkoły Podstawowej Gimnazjum	Węglińiec Zielonka Stary Węglińiec Stary Węglińiec Węglińiec, Stary Węglińiec Zielonka Czerwona Woda
2.	SP Czerwona Woda	Czerwona Woda
3.	<u>Zespół Szkół w Ruszowie:</u> Szkoła Podstawowa Gimnazjum	Ruszów Kościelna Wieś, Jagodzin Piaseczna Polana Okraglica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Węglińiec

Zmniejszenie liczby oddziałów w Gimnazjum w Ruszowie stawia pod znakiem zapytania zasadność funkcjonowania tej placówki. Jednakże ewentualna likwidacja tej placówki i przeniesienie dzieci z okolic Ruszowa do Gimnazjum w Węglińcu nie spowodowałyby zmniejszenia liczby oddziałów gimnazjalnych w gminie. Natomiast utworzenie jednego dużego gimnazjum w Węglińcu pociągnęłoby za sobą wzrost kosztów dowozu o ok. 150 000 zł. Ze względu na duże odległości między poszczególnymi miejscowościami w gminie (obszar gminy to ponad 300 km²), istniałby duży problem z dowożeniem uczniów do Węglińca. Dowóz musiałby być zorganizowany dwuetapowo. Młodzież z osad i wsi rozrzuconych w lasach wokół Ruszowa (Kościelna Wieś, Polana, Dębówek i Okraglica) należałoby dowieźć do Ruszowa, a następnie autobusem do Gimnazjum w Węglińcu (odległość Ruszowa od Węglińca – 15 km), co znacznie wydłużyłoby drogę i czasu dojazdu. Młodzież musiałaby pozostawać ok. 10 godzin poza domem wyjeżdżając ok. 7 rano a wracając po godzinie 16-tej lub nawet 18-tej w przypadku realizacji zajęć pozalekcyjnych. Problem związany z dojazdami do Węglińca może skutkować tym, że część uczniów skorzysta z oferty edukacyjnej oferowanej przez gminę Osiecznica lub z oferty edukacyjnej gimnazjum w Gozdnicy - województwo lubuskie. Miejscowości te są położone bliżej Ruszowa niż Węglińiec.

Następnie przy prognozowanym wzroście liczby oddziałów należałoby wybudować 6 pomieszczeń do nauki oraz rozbudować istniejące zaplecze socjalne - wydatek inwestycyjny rzędu 2,5 mln złotych, dodatkowo koszty wyposażenia tych sal.

Nie bez znaczenia jest fakt, iż gimnazjum w Ruszowie jest placówką osiągającą od kilku lat dobre wyniki z egzaminów gimnazjalnych, prowadzi współpracę ponadnarodową z wieloma krajami, zaznacza bardzo silnie swoją obecność w środowisku lokalnym

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania ekonomiczne, społeczne a przede wszystkim dobro uczniów oraz wzrastające koszty utrzymania jednego dużego gimnazjum i konieczność poniesienia dodatkowo dużych nakładów inwestycyjnych należy stwierdzić, że istniejąca sieć gimnazjów na terenie Gminy i Miasta Węglińiec jest optymalna. Pozwala ona realizować obowiązki oświatowe nałożone na gminę przy możliwie najniższych kosztach z założeniem osiągnięcia porównywalnych, a nawet wyższych, efektów dydaktycznych.

Kolejny problem optymalizacji sieci szkół dotyczy filii Szkoły Podstawowej w Starym Węglińcu. Wysokość wskaźników urodzeń, przemawiających za celowością pozostawienia placówki na obecnym poziomie organizacyjnym, nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistej liczbie uczniów uczęszczających do tej szkoły. W bieżącym roku szkolnym z powodu małej liczby uczniów połączono punkt przedszkolny z oddziałem przedszkolnym oraz klasy II z III. Pomimo, iż obecna liczba uczniów uczęszczających do filii Szkoły Podstawowej w Starym Węglińcu sugeruje likwidację placówki, jednakże przed podjęciem decyzji należy przeprowadzić szeroko rozumiane konsultacje społeczne w zakresie celowości ewentualnych zmian.

Odrębną kwestią jest racjonalizacja liczby oddziałów w szkołach, która powinna uwzględniać zasadę, iż nowy oddział tworzony jest w przypadku, gdy liczba dzieci z obwodu szkoły przekracza 30 (z wyłączeniem oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz klas I-III, gdzie liczba uczniów nie może być wyższa niż 25). Należy unikać sytuacji, w której tworzone są nowe oddziały wskutek przyjęcia do szkoły uczniów spoza obwodu. Powyższe odnosi się do uczniów z terenu Gminy Węglińiec.

Sposób zorganizowania dojazdu uczniów do szkół w Ruszowie i w Węglińcu został wypracowany w ciągu ostatnich lat. Łączna długość trasy dowozu w ciągu dnia wynosi 407 km. Obecnie do minimum ograniczono czas oczekiwania uczniów na autobus szkolny. Maksymalnie uczniowie muszą czekać 20 minut na autobus. W tym czasie mogą korzystać z biblioteki szkolnej lub świetlicy oraz zjeść obiad w stołówce. Funkcjonuje również system dowozów na zajęcia pozalekcyjne pozwalający na korzystanie uczniom z

różnych kół pozalekcyjnych i zajęć sportowych Usługi transportowe świadczą firmy wyłonione zgodnie z prawem zamówień publicznych. Przyjmując założenie dowolności wyboru szkoły przez rodziców dopuszcza się możliwość przewozu dzieci do innych placówek niż wynikałoby to z podziału na obwody szkolne.

3. Edukacja przedszkolna

Przedszkola przystosowują dzieci do przebywania w grupie rówieśniczej, do wspólnych działań, przy jednoczesnym zindywidualizowanym procesie wychowania i nauczania.

Funkcjonujące w Ruszowie i Czerwonej Wodzie przedszkola niepubliczne, jak również przedszkole publiczne w Węglińcu, punkt przedszkolny w Starym Węglińcu oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Ruszowie, Węglińcu, Czerwonej Wodzie oraz filii w Starym Węglińcu zaspokajają zgłaszane potrzeby w zakresie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku od 3 do 5 lat.

Do Miejskiego Przedszkola Publicznego w Węglińcu uczęszcza 70 dzieci, do Punktu Przedszkolnego w Starym Węglińcu – 21 dzieci, do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych - 72 dzieci, do Przedszkola Niepublicznego w Ruszowie - 35 dzieci, a do Przedszkola Niepublicznego w Czerwonej Wodzie - 21 dzieci.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 13 lutego 2013r. zmieniającej ustawę o systemie oświaty oraz koniecznością przekształcenia z dniem 1 września 2016r. oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w przedszkola, do rozwiązania pozostaje problem dostosowania pomieszczeń dla tych dzieci, zgodnie z obowiązującymi standardami.

4. Kadra nauczycielska

W placówkach oświatowych w roku 2015 zatrudnionych było 101 nauczycieli i 36 pracowników administracji i obsługi. Kadra pedagogiczna posiada wysokie kompetencje dydaktyczno-pedagogiczne. Podział według stopnia awansu zawodowego przedstawia się następująco:

- ❖ nauczyciele dyplomowani – 50
- ❖ nauczyciele mianowani – 29
- ❖ nauczyciele kontraktowi – 18

❖ stażyści – 4

99% kadry nauczycielskiej posiada wyższe wykształcenie magisterskie. Nauczyciele podejmują różne formy doształcania, które w przeważającej części są współfinansowane przez gminę. Coraz liczniejsza jest grupa nauczycieli posiadających uprawnienia na nauczania dwóch a nawet trzech przedmiotów.

Średnio na jednego nauczyciela przypada 8,75 uczniów w szkole podstawowej a w gimnazjum – 8,00 uczniów. Średni staż pracy nauczycieli w gimnazjum wynosi 20 lat, w szkołach podstawowych – 21 lat, natomiast w przedszkolu 19 lat.

Kompetencje nauczycieli i rozwój zawodowy umożliwiają pełną realizację przyjętych przez szkoły zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

5. Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Szczególnej uwagi wymaga problem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród osób w wieku 6 - 13 lat najliczniejszą grupę stanowią uczniowie o obniżonych funkcjach percepcyjno-motorycznych. Dzieci z tego rodzaju dysfunkcją uczestniczą w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych. Natomiast uczniowie z zaburzeniami mowy korzystają z terapii logopedycznej.

Drugą co do wielkości grupę stanowią dzieci niepełnosprawne. W wieku szkolnym jest 24 takich dzieci. Jedenaścioro uczniów dojeżdża do szkół specjalnych i ośrodków szkolno-wychowawczych, dziesięcioro uczęszcza do szkół podstawowych a troje do gimnazjum. Dodatkowo sześcioro z nich jest objętych nauczaniem indywidualnym. Uczniowie uczęszczający do Zespołu Szkół w Ruszowie (w tym jedno do Szkoły Podstawowej a drugie do Gimnazjum) to dzieci niepełnosprawne ruchowo. W związku z powyższym w pierwszej kolejności należałoby dostosować obiekty tych szkół do potrzeb dzieci niepełnosprawnych.

Dzieci zagrożone niedostosowaniem społecznym, wywodzące się z rodzin dysfunkcyjnych stanowią około 12,5% wszystkich uczniów.

Dla wszystkich uczniów wymagającymi pomocy prowadzone są zajęcia zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej.

6. Diagnoza osiągnięć edukacyjnych uczniów

Osiągnięcia edukacyjne uczniów są badane co roku poprzez egzaminy zewnętrzne przeprowadzane w klasach szóstych szkoły podstawowej oraz w klasach trzecich gimnazjum.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki egzaminów zewnętrznych klas VI w poszczególnych szkołach podstawowych w latach 2010-2014 wraz z wynikiem w 9-stopniowej skali staninowej* na tle średnich wyników ogólnokrajowych.

Tabela 11. Wyniki sprawdzianu klas VI w latach 2010-2014

Sprawdzian klas VI										
rok	2010		2011		2012		2013		2014	
	punkty	stanin	punkty	stanin	punkty	stanin	punkty	stanin	punkty	stanin
średnia krajowa	24,56	średni	25,27	średni	22,75	średni	24,3	średni	25,82	średni
Szkoła Podstawowa w Ruszowie	21,00	niski	25,7	średni	21,8	średni	19,00	bardzo niski	22,9	niski
Szkoła Podstawowa w Węglińcu	26,5	wysoki	26,3	średni	19,9	niski	21,2	niżej średni	25,2	średni
Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie	22,9	niżej średni	24,4	średni	21,7	średni	21,9	niżej średni	21,6	niski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Węglińiec

* Skala staninowa wykorzystywana jest do interpretacji wyników sprawdzianu zewnętrznego i wewnętrznych badań wyników nauczania. Umożliwia statystyczne porównywanie wyników uzyskanych w różnych latach na sprawdzianach zewnętrznych lub na prowadzonych w szkole w formie testów kompetencji badaniach wyników nauczania. Odpowiednim wynikom testowania przyporządkowane są następujące określenia ponumerowane od 1 do 9: *najniższy, bardzo niski, niski, niżej średni, średni, wyżej średni, wysoki, bardzo wysoki, najwyższy*

W roku 2015 wprowadzono na sprawdzianie klas VI obowiązkowy egzamin z języka obcego nowożytnego oraz zmieniono sposób obliczania punktacji.

Wyniki ze sprawdzianu publikowane są w poniższej tabeli:

Tabela 12. Wyniki sprawdzianu klas VI w roku 2015 roku

	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa w Węglińcu	70,6	61,3	71,4
Szkoła Podstawowa w Ruszowie	68,2	57,7	72,4
Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie	69,6	58,9	77,8
Kraj	73,0	61,0	78,0
Powiat	71,6	55,6	73,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej

Generalnie wyniki utrzymują się na poziomie średnim, podobnie jak wyniki ogólnokrajowe. Niepokojący jest jednak spadek wyników egzaminów od 2012 roku.

Wysoki poziom wykształcenia nauczycieli, duża liczba zatrudnionych nauczycieli na najwyższych stopniach awansu zawodowego oraz średnia liczba uczniów w klasach utrzymująca się na poziomie 16,2 w szkołach podstawowych i 20,67 w gimnazjach, skutkuje większymi oczekiwaniami odnośnie uzyskiwanych efektów nauczania. Natomiast w roku 2015 wyniki egzaminów ponownie były na poziomie poniżej średniej krajowej za wyjątkiem egzaminu z matematyki w Szkole Podstawowej w Węglińcu, który oscylował minimalnie powyżej średniej.

Analiza umiejętności uczniów wskazuje, iż największe braki występują w zakresie korzystania z informacji oraz wykorzystania wiedzy w praktyce, a analiza wyników sprawdzianu wskazuje na potrzebę większego zaangażowania kadry pedagogicznej w wyrównywanie efektów kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, a nie tylko w ramach jednego poziomu.

Tabele 13, 14 i 15 prezentują wyniki egzaminów gimnazjalnych w okresie ostatnich 3 lat. Ze względu na zmianę formuły obliczania wyników egzaminu gimnazjalnego przedstawiono odrębnie wyniki dla języka polskiego, historii i wiedzy o społeczeństwie, nauk przyrodniczych, matematyki oraz języków obcych podstawowych i rozszerzonych.

Tabela 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2013

Wyniki	Język polski	Historia i WOS	Biol. Fizyka Chem. Geog.	Mate- matyka	J.ang. podst.	J.ang. rozs.	J.niem. podst.	J.niem. podst.
Gimnazjum w Węglińcu	58,8	59,6	60,7	46,1	65,8	48,4	33,0	13,0
Gimnazjum w Ruszowie	60,7	58,5	58,6	51,9	60,2	52,1	48,00	28,0
Powiat	59,9	54,6	57,5	44,3	60,7	47,8	61,6	41,9
Kraj	62,0	58,0	59,0	48,0	63,0	45,0	58,0	40,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej

Tabela 14. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2014

Wyniki	Język polski	Historia i WOS	Biol. Fizyka Chem. Geog.	Mate- matyka	J.ang. podst.	J.ang. rozs.	J.niem. podst.	J.niem. podst.
Gimnazjum w Węglińcu	65,2	54,9	49,2	43,3	68,4	48,6	69,5	56,4
Gimnazjum w Ruszowie	58,8	49,1	46,9	37,9	46,7	23,5	48,3	52,8
Powiat	63,3	54,7	48,8	40,3	63,2	45,4	56,7	37,3
Kraj	59,0	59,0	52,0	47,0	67,0	46,0	54,0	39,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej

Tabela 15. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2015

Wyniki	Język polski	Historia i WOS	Biol. Fizyka Chem. Geog.	Mate- matyka	J.ang. podst.	J.ang. rozs.	J.niem. podst.	J.niem. podst.
Gimnazjum w Węglińcu	55,1	60,2	46,4	44,7	67,9	43,8	-	-
Gimnazjum w Ruszowie	61,5	68,5	51,9	48,2	60,4	51,5	73,4	52,8
Powiat	59,2	60,9	46,3	44,0	67,00	46,0	62,8	38,7
Kraj	62,0	64,0	50,0	48,0	67,0	48,0	57,0	41,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej

Wyniki egzaminów gimnazjalnych z okresu ostatnich trzech wskazują na ich znaczne zróżnicowanie w poszczególnych szkołach. O ile w roku 2013 obydwie gimnazja mogły pochwalić się ponadprzeciętnymi osiągnięciami, to już w następnym roku Gimnazjum w Węglińcu osiągnęło znacznie wyższe wyniki we wszystkich przedmiotach objętych egzaminem. Natomiast w roku 2015 nastąpiła dokładnie odwrotna sytuacja i Gimnazjum w Ruszowie osiągnęło wyższe wyniki z wszystkich egzaminowanych przedmiotów oprócz egzaminu podstawowego z języka angielskiego.

Najwięcej problemów gimnazjaliści mają z tworzeniem i stosowaniem informacji oraz z tworzeniem własnego tekstu, co wskazuje na potrzebę włożenia większego wysiłku uczestników procesu dydaktycznego w nabywaniu tych umiejętności.

Egzaminy gimnazjalne stanowią czasami jedyną wskazówkę dla rodziców odnośnie wyboru najlepszej szkoły dla ich dzieci. Przy stale zmniejszającej się liczbie uczniów, skutkującej zmniejszeniem subwencji na utrzymanie placówek oświatowych, dyrektorzy szkół powinni podejmować wszelkie działania zmierzające do utrzymania uczniów z terenu gminy w placówkach prowadzonych przez Gminę Węgliniec.

7. Stan bazy lokalowej w szkołach i przedszkolu z terenu Gminy Węgliniec

Zespół Szkół w Węglińcu
Szkoła Podstawowa w Węglińcu
ul. Kościuszki 2,5 59-940 Węgliniec

Szkoła Podstawowa w Węglińcu (fot. UGiM)

Świetlica szkolna(fot. UGiM)

Szkoła ta mieści się w dwóch budynkach. W budynku głównym, na parterze i pierwszym piętrze jest 12 sal lekcyjnych, w tym 5 przystosowanych jest do prowadzenia zajęć przedmiotowych oraz gabinet dyrektora, pokój nauczycielski oraz gabinet

pedagoga szkolnego. Pracownia plastyczna, biblioteka szkolna oraz czytelnia znajdują się w suterenie budynku. W obiekcie brak szatni dla uczniów. Szkoła posiada pracownię komputerową z 10 stanowiskami komputerowymi dla uczniów i jednym dla nauczyciela. Przy czytelnicy znajduje się multimedialne centrum informacyjne wyposażone w 4 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz w kopiarke i sprzęt audiowizualny. Ponadto jedna z sal nauczania zintegrowanego jest wyposażona dodatkowo w 5 stanowisk komputerowych. Szkoła dysponuje doskonale wyposażoną pracownią przyrodniczą pozyskaną w ramach programu „Pracownia przyrodnicza w każdej gminie” Współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Największym problemem, jeśli chodzi o tę placówkę oświatową jest brak komunikacji pionowej i toalet przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Istnieje również potrzeba wyposażenia sal lekcyjnych w profesjonalne i nowoczesne pomoce dydaktyczne służące do nauki języków obcych i technik komputerowych, jak również wymiana zużytych mebli szkolnych. Księgozbiór biblioteki szkolnej wymaga uaktualnienia o nowy zbiór książek i lektur.

W 2015 roku wykonano remont elewacji budynku wraz z ociepleniem w ramach projektu „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Węglińiec” współfinansowanego w ramach MF EOG na lata 2009 – 2014.

Do dyspozycji szkoły jest też stary budynek, mieszczący się przy ul. Wojska Polskiego 18, wybudowany przed II wojną światową. W pomieszczeniach starego budynku są dwie sale dla dwóch oddziałów dzieci sześciolletnich. Mieści się tu również świetlica szkolna oraz stołówka wraz z zapleczem kuchennym, prowadzona przez podmiot zewnętrzny. Budynek został wyremontowany. Jednakże podobnie jak budynek główny szkoły. Obiekt ten nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (brak komunikacji pionowej oraz poziomej - progi między przejściami do poszczególnych pomieszczeń, brak odpowiednich toalet). Obecnie w obiekcie należałoby przeprowadzić izolację piwnic budynku.

Zespół Szkół w Węglińcu
Gimnazjum w Węglińcu
ul. Kościuszki 2,5, 59-940 Węglińiec

Gimnazjum w Węglińcu (fot. R.Berliński)

Gimnazjum mieści się w starym budynku postawionym jeszcze przed II wojną światową. Budynek posiada obecnie 13 gabinetów przedmiotowych, świetlicę, gabinet pedagoga, pokój nauczycielski, gabinet pielęgniarki szkolnej oraz gabinet dyrektora i sekretariat. Gimnazjum ma do dyspozycji jedną pracownię komputerową z 10 stanowiskami komputerowymi. Pracownię należałoby wyposażyć w nowy sprzęt komputerowy oraz nowe meble dla tego typu sali. Istnieje potrzeba zakupu nowego wyposażenia do dwóch sal dydaktycznych oraz nowych pomocy naukowych. W szkole brak szatni dla uczniów. Budynek jest częściowo dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych - jest winda ułatwiająca komunikację pionową, ale brak jest odpowiednich toalet.

Lekcje wychowania fizycznego prowadzone są w pełnowymiarowej sali gimnastycznej z areną główną do piłki ręcznej, koszykowej oraz siatkowej oraz siłownią i salą do gimnastyki korekcyjnej. Obiekt jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przy sali sportowej znajduje się kompleks boisk o sztucznej nawierzchni, oddany do użytku w 2005 roku. Są tu boisko do piłki ręcznej z wrysowanymi polami gry do piłki siatkowej, boisko do piłki koszykowej, kort tenisowy, bieżnia prosta - 60m, bieżnia i piaskownica do skoków w dal oraz rzutnia do pchnięcia kulą. Zaplecze socjalne dla boisk zapewnia sąsiadujący bezpośrednio obiekt sali sportowej. Z dniem 1 stycznia 2016 obiekt hali sportowej zostanie przekazany w administrowanie dyrektorowi Zespołu Szkół w Węglińcu.

Sala sportowa w Węglińcu (fot. UGiM)

W ramach Rządowego Programu „Radosna Szkoła” na terenie szkoły utworzono funkcjonalny plac zabaw dla dzieci.

W trosce o bezpieczeństwo uczniów obu węglińskich szkół cały teren szkolny został objęty w 2007 roku systemem monitoringu wizyjnego.

Obiekty Zespołu Szkół położone w Węglińcu ogrzewane są przez nowoczesną, w pełni zautomatyzowaną kotłownię gazową, oddaną do użytku we wrześniu 2015r. Kotłownia dostarcza również do obiektów ciepłą wodę.

Konieczne jest zagospodarowanie terenu wokół obiektów szkolnych.

Zespół Szkół w Węglińcu

Filia Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Starym Węglińcu

ul. Główna 50, Stary Węglińiec, 59-940 Węglińiec

Szkoła Podstawowa w Starym Węglińcu (fot. UGiM)

W budynku szkoły jest 8 sal lekcyjnych, pracownia językowa, pracownia komputerowa z 8 stanowiskami komputerowymi, sala gimnastyczna, biblioteka, gabinet dyrektora, pokój nauczycielski, sekretariat, punkt wydawania posiłków. Budynek od lat nie był remontowany i wymaga pełnej termomodernizacji łącznie z modernizacją kotłowni.

W związku ze zmianą organizacyjną placówki obecnie na potrzeby szkoły wykorzystywana jest tylko część pomieszczeń.

Szkoła jest słabo wyposażona w pomoce dydaktyczne. W celu programu wychowania fizycznego na świeżym powietrzu szkoła może korzystać z boiska wielofunkcyjnego ze sztuczną nawierzchnią oraz placu zabaw przy Domu Kultury w Węglińcu. Wyposażenie pracowni komputerowej również wymaga modernizacji.

Zespół Szkół w Ruszowie

Szkoła Podstawowa im. Bohaterów 37 pp 7 Dywizji II Armii WP w Ruszowie

ul. Zgorzelecka 2, 59-950 Ruszów

Szkoła Podstawowa w Ruszowie (fot. R. Berliński)

Szkoła mieści się w starym budynku postawionym przed II wojną światową. W budynku szkoły mieści się 11 sal lekcyjnych, pracownia komputerowa z 10 stanowiskami komputerowymi i multimedialnym projektorem i biblioteką. W budynku są również 2 sale dla sześciolatków, gabinet dyrektora i sekretariat szkoły, pokój nauczycielski, gabinet logopedy, gabinet pedagoga szkolnego, i gabinet pielęgniarki szkolnej Oprócz tego, w budynku szkoły podstawowej mieści się świetlica szkolna w suterenie budynku.

W 2015 roku wykonano remont elewacji budynku wraz z ociepleniem w ramach projektu „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Węglińiec” współfinansowanego w ramach MF EOG na lata 2009 – 2014.

Szkoła nie dysponuje pracownikami przedmiotowymi, szczególnie brak jest pracowni przyrodniczej, nowoczesnej pracowni komputerowej oraz pracowni językowej. W suterenie budynku powstaje szatnia dla uczniów. Budynek szkoły jest częściowo przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych - platforma pozwala na transport osoby niepełnosprawnej jedynie na parter budynku, brak jest toalet przystosowanych dla osób niepełnosprawnych. W większości sal lekcyjnych należy wymienić meble szkolne. Istnieje potrzeba zakupu nowoczesnych pomocy dydaktycznych. Również pomieszczenie biblioteki szkolnej nie spełnia wymagań stawianych tego typu lokalom. W bibliotece szkolnej zgromadzono księgozbiór szkoły podstawowej i gimnazjum. Brak czytelni utrudnia korzystanie z księgozbioru podręcznego. Sam księgozbiór jest przestarzały i zniszczony, należy go uzupełnić o książki oraz obowiązujące lektury szkolne.

Zespół Szkół w Ruszowie
Gimnazjum im Orłąt Lwowskich
ul. Zgorzelecka 2, 59-950 Ruszów

Gimnazjum w Ruszowie (fot. R.Berliński)

Gimnazjum mieści się w budynku, który po wojnie był odremontowany i przystosowany na potrzeby szkoły podstawowej jako świetlica szkolna, a od 2000 roku stanowi bazę lokalową dla Ruszowskiego gimnazjum. Budynek posiada obecnie 5 sal lekcyjnych, pracownię języków obcych, jedną pracownię komputerową z 10 stanowiskami komputerowymi oraz gabinet pedagoga. Ponadto w budynku znajduje się kuchnia wraz z

zapleczem oraz stołówka, które są wynajmowane przez podmiot zewnątrz do przygotowywania i sprzedaży posiłków. Stołówka pełni też funkcję świetlicy dla dzieci dojeżdżających do gimnazjum z całego obwodu. W gimnazjum jest jedno pomieszczenie wykorzystywane jako szatnia.

Budynek nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych – brak komunikacji pionowej i odpowiednich toalet. Istniejące sale dydaktyczne wymagają wymiany mebli lub doposażenia. Istnieje potrzeba zakupu nowoczesnych pomocy dydaktycznych. W szkole brak jest pracowni językowej, nowoczesnej pracowni komputerowej, pracowni przyrodniczo-chemicznej i matematyczno-fizycznej.

W 2015 roku wykonano remont elewacji budynku wraz z ociepleniem w ramach projektu „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Węgliniec” współfinansowanego w ramach MF EOG na lata 2009 – 2014.

Zespół Szkół posiada zbudowaną w 1994 roku salę gimnastyczną, w której prowadzone są też lekcje wychowania fizycznego dla dziewcząt i chłopców. Obiekt ten powinien w najbliższym czasie zostać poddany termomodernizacji (wymiana okien, ocieplenie budynku, remont dachu). Modernizacji wymaga również instalacja c.o. i instalacja elektryczna. Ponadto w budynku sali należałoby odnowić zaplecze socjalne.

Konieczne jest zagospodarowanie terenu wokół obiektów szkolnych.

W 2009 roku przy szkole podstawowej i gimnazjum powstał kompleks nowoczesnych boisk wybudowanych w ramach programu ORLIK 2012 wraz z toaletami i zapleczem socjalnym. Jest tu boisko do gry w piłkę nożną, piłkę siatkową i piłkę koszykową. W ramach Rządowego Programu „Radosna Szkoła” na terenie szkoły utworzono funkcjonalny plac zabaw dla dzieci.

Obiekty Zespołu Szkół ogrzewane są przez nowoczesną, w pełni zautomatyzowaną kotłownię gazową, oddaną do użytku we wrześniu 2015r.

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Czerwonej Wodzie

ul. Kolejowa 22, 59-942 Czerwona Woda

Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie (fot.UGiM)

Szkoła mieści się w starym przedwojennym budynku. W budynku jest 8 sal lekcyjnych, 1 pracownia komputerowa z 10 stanowiskami komputerowymi zakupionymi w ramach Rządowego Programu „Cyfrowa szkoła”, sala dla oddziału zerowego, pokój nauczycielski, gabinet dyrektora, sekretariat, sanitariaty, pomieszczenie socjalne, sala gimnastyczna. W suterenie jest biblioteka szkolna, szatnie dla uczniów, gabinet pedagoga i logopedy, gabinet pielęgniarki szkolnej oraz jadalnia dla osób objętych programem dożywiania. Do szkoły należy również sąsiadujący z budynkiem głównym, budynek gospodarczy. W szkole brakuje pracowni do nauczania języków obcych oraz pracowni przyrodniczej. Istnieje potrzeba zakupu nowego wyposażenia do sal dydaktycznych oraz nowoczesnych pomocy naukowych, jak również konieczne jest wyremontowanie ogrodzenia terenu szkoły. Budynek szkoły jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych ruchowo poprzez zamontowanie platformy.

W 2015 roku wykonano remont dachu budynku oraz zmodernizowano kotłownię na biomasę w ramach projektu „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Węgliniec” współfinansowanego w ramach MF EOG na lata 2009 – 2014.

Lekcje wychowania fizycznego prowadzone są w sali gimnastycznej. Szkoła ma do dyspozycji kompleks boisk o sztucznej nawierzchni, oddany do użytku w 2006 roku. Są tu: boisko do piłki ręcznej z wrysowanymi polami gry do piłki siatkowej, boisko do piłki koszykowej, kort tenisowy, bieżnia prosta - 60m, bieżnia i piaskownica do skoków w dal oraz szachownica. Zaplecze socjalne dla boisk zapewnia sąsiadujący bezpośrednio budynek gospodarczy.

W ramach Rządowego Programu „Radosna Szkoła” na terenie szkoły utworzono funkcjonalny plac zabaw dla dzieci.

W trosce o bezpieczeństwo użytkowników kompleks boisk oraz teren placu zabaw objęty jest systemem monitoringu wizyjnego.

Konieczne jest zagospodarowanie terenu wokół szkoły oraz wymiana ogrodzenia.

Miejskie Przedszkole Publiczne im. Św. Mikołaja w Węglińcu

ul. Kościuszki 26a, 59-940 Węglińiec

Przedszkole w Węglińcu (fot. UGiM)

Przedszkole publiczne w Węglińcu od 2004 roku mieści się w nowej siedzibie. Liczba miejsc w przedszkolu wynosi ogółem 70. Od momentu uruchomienia przedszkola w nowym miejscu, ma ono zarezerwowane wszystkie miejsca. W budynku są 3 dobrze wyposażone sale zabaw, przy których znajdują się łazienki i szatnie oraz sale do zabaw przestrzennych: muzycznych, plastycznych, ruchowych.

Każda sala zabaw służy oddzielnej grupie przedszkolaków. Dzieci w przedszkolu są podzielone na trzy grupy: grupa 3 – latków, 4-latków oraz grupa 5-latków. W budynku mieści się również kuchnia wraz z zapleczem kuchennym. Przy przedszkolu jest duży, bezpieczny ogród wraz z placem zabaw.

W roku 2015 Rada Miejska Węglińca podjęła uchwałę w sprawie zasad rekrutacji dzieci do przedszkola publicznego.

Przedszkole Niepubliczne w Czerwonej Wodzie
ul. Kościuszki 4, 59-942 Czerwona Woda

Przedszkole w Czerwonej Wodzie (fot.UGiM)

Przedszkole mieści się w budynku po byłym przedszkolu publicznym. Są tu 4 sale, dwie służą do zabaw, a pozostałe dwie przeznaczona są do zajęć i na posiłki. W budynku mieści się również zaplecze kuchennym oraz szatnia i umywalnia. Budynek od lat nie był remontowany i wymaga pełnej termomodernizacji łącznie z modernizacją kotłowni. Konieczne jest również zagospodarowanie terenu wokół przedszkola wraz z wymianą ogrodzenia.

W przedszkolu jest 40 miejsc dla dzieci. Obecnie uczęszcza do przedszkola 21 dzieci w wieku 3-5 lat.

Przedszkole Niepubliczne w Ruszowie
ul. Ratuszowa 2, 59-950 Ruszów

Przedszkole w Ruszowie (fot. E. Remiszewski)

Przedszkole mieści się w byłym budynku przedszkola publicznego. W budynku są 3 sale zabaw, które służą również do prowadzenia zajęć z przedszkolakami. Są tu szatnie, umywalnie i ubikacje. Mieści się tu również stołówka z zapleczem kuchennym. Budynek od lat nie był remontowany i wymaga pełnej termomodernizacji łącznie z modernizacją kotłowni. Konieczne jest również zagospodarowanie terenu wokół przedszkola.

Przedszkole posiada duży ogród, w którym znajduje się plac zabaw. W przedszkolu jest 40 miejsc dla dzieci. Obecnie uczęszcza do przedszkola 35 dzieci w wieku 3-5 lat.

8. Nakłady na edukację

Gmina finansuje swoje zadania oświatowe z następujących źródeł:

- ❖ części oświatowej subwencji ogólnej,
- ❖ dotacji celowych na zadania własne gmin,
- ❖ dotacji celowych na zadania oświatowe z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminy
- ❖ dotacji ze środków Unii Europejskiej
- ❖ środków własnych

Kształtowanie się wydatków na oświatę oraz wysokość subwencji tzw. „oświatowej” w latach 2012-2015 (plan) przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Wydatki na oświatę i ich udział w budżecie Gminy i Miasta Węglińiec w latach 2012-2015

	2012	2013	2014	2015 (plan)
Budżet gminy ogółem	24 297 617	26 605 755	28 137 698	31 149 990
% udziału wydatków na oświatę w budżecie gminy	39,33	35,34	34,22	30,61
Budżet oświaty ogółem,	9 556 607	9 401 666	9 628 380	9 533 506
w tym:				
a) subwencja oświatowa	6 346 813	6 411 462	6 330 426	6 333.086
b) dotacje	344 062	239 418	510 400	484 890
c) środki własne gminy	2 865 732	2 750 787	2 787 554	2 715 530
% wydatków na oświatę finansowanych ze środków własnych gminy	29,97	29,93	28,95	28,48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Węglińiec

Analizując dane z powyższej tabeli, należy stwierdzić, iż w analizowanym okresie nastąpił spadek procentowy wydatków przeznaczonych na oświatę w ogólnych wydatkach

z budżetu gminy. Fakt ten nie wynika jednak ze zmniejszenia wydatków oświatowych, które utrzymują się na zbliżonym poziomie, lecz z faktu ogólnego wzrostu wydatków ponoszonych z budżetu spowodowanego realizowanymi inwestycjami, finansowanymi z kredytu bankowego.

Część oświatowa subwencji ogólnej zabezpiecza około 71% ogólnych wydatków ponoszonych na oświatę i od roku 2008 uległa zwiększeniu o ok. 6%.

Aby zapewnić optymalne warunki nauczania i uczenia się należy utrzymywać i modernizować bazę placówek oświatowych na terenie gminy.

Realizacja projektu termomodernizacji placówek oświatowych, przy ciągłym i znacznym wzroście cen nośników energii (paliwo, opał) powinna przyczynić się do zmniejszenia zaangażowania środków własnych gminy. Wydatki ze środków własnych gminy w głównej mierze związane są z utrzymaniem oddziałów przedszkolnych, świetlic, przedszkoli, zapewnieniem dojazdów do szkół oraz uzupełnianiem i utrzymaniem bazy materialnej placówek oświatowych. Aby zwiększyć wydatki na cele dydaktyczne, doskonalenie kadry nauczycielskiej, system premiowania nauczycieli, system stypendiów dla uczniów, powyższe wydatki są wciąż analizowane. Istotne wydaje się również pozyskiwanie pozabudżetowych środków finansowych, również dotacji unijnych. Działanie to jest wyzwaniem dla dyrektorów szkół jak i dla organu prowadzącego.

9. System zarządzania

Nadzór pedagogiczny nad placówkami oświatowymi w gminie Węgliniec sprawuje Dolnośląski Kurator Oświaty. Polega on na ocenie stanu, warunków i efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej placówki, wspieraniu i inspirowaniu tej działalności oraz kontroli przestrzegania prawa w tym zakresie. Natomiast organ prowadzący szkołę sprawuje nadzór w zakresie spraw finansowych i administracyjnych.

Za bieżące kierowanie działalnością szkoły czy przedszkola odpowiada dyrektor szkoły. Sprawuje on opiekę nad dziećmi i młodzieżą, jest przełożonym służbowym wszystkich pracowników, odpowiada za dydaktyczny i wychowawczy poziom swojej placówki, dysponuje środkami określonymi w planie finansowym. Mimo tak szerokiego zdefiniowania formalnego zakresu kompetencji, pozycja dyrektora szkoły w praktyce jest ograniczona. Jest on związany w sprawach finansowych decyzjami podejmowanymi przez organ prowadzący szkołę, a w sprawach pedagogicznych jest on zobowiązany do przestrzegania zaleceń formułowanych w trybie nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty.

Dyrektorzy publicznych szkół i przedszkola są powoływani w drodze konkursu. Należy nadal utrzymać zasadę powoływania dyrektorów placówek oświatowych z zachowaniem trybu konkursowego, zapewniającego konkurencyjność oraz wybór najlepszego menadżera danej placówki.

Obsługę finansową gminnych placówek oświatowych prowadzi, na mocy porozumienia organu prowadzącego z dyrektorami tychże placówek, wydzielony w strukturze urzędu gminy wydział. Z dniem 1 stycznia 2016 roku zadania związane z obsługą finansową jednostek oświatowych przejmie utworzone uchwałą Rady Miejskiej Węglińca centrum usług wspólnych. Do zakresu obowiązków powyższego centrum będzie należało:

- 1) opracowanie projektów uregulowań wewnętrznych jednostek obsługiwanych dotyczących rachunkowości oraz przedłożenie do zatwierdzenia kierownikom jednostek obsługiwanych,
- 2) prowadzenie rachunkowości zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- 3) prowadzenie obsługi płacowej jednostek obsługiwanych,
- 4) ewidencjonowanie danych o wynagrodzeniach,
- 5) prowadzenie obsługi finansowo-księgowej funduszu socjalnego,
- 6) prowadzenie obsługi finansowo-księgowej wydzielonych rachunków dochodów,
- 7) wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi zleconych przez kierowników jednostek obsługiwanych,
- 8) rozliczanie inwentaryzacji składników majątkowych jednostek obsługiwanych,
- 9) sporządzanie sprawozdań finansowych i budżetowych oraz przedkładanie odpowiednim organom,
- 10) gromadzenie i przechowywanie dokumentacji finansowo-księgowej,
- 11) przygotowywanie i opracowywanie danych do sprawozdania o średniorocznym wynagrodzeniu nauczycieli w zakresie wypłaconych kwot wynagrodzeń,
- 12) współpraca z kierownikami jednostek obsługiwanych w zakresie sporządzania sprawozdań rzeczowo - finansowych i statystycznych,
- 13) przygotowanie i przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówień publicznych na wnioski i w porozumieniu z kierownikami jednostek obsługiwanych oraz przedłożenie im do zatwierdzenia,
- 14) dokonywanie wstępnej akceptacji dokumentów księgowych pod względem zgodności z przepisami.

Rozwiązanie to jest najefektywniejsze pod względem ekonomicznym, bowiem ogranicza do minimum wydatki związane z administrowaniem placówkami oświatowymi.

Jednocześnie system nie narusza niezależności dyrektorów placówek w zakresie dysponowania środkami finansowymi. W celu usprawnienia systemu należy z informatyzować system obsługi finansowej w sposób umożliwiający dyrektorowi bieżący i bezpośredni wgląd w stan budżetu swojej placówki.

Do zarządzania jakością w oświacie wprowadzono zewnętrzny system oceniania.

III. Analiza SWOT, identyfikacja problemów

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest kontynuacją i podsumowaniem diagnozy stanu oświaty, w niej znajduje uzasadnienie większość rozstrzygnięć. Na podstawie tej analizy możliwe będzie prawidłowe określenie celów, priorytetów i działań.

Tabela 17. Analiza SWOT

Silne strony oświaty w Gminie Węglińiec	Słabe strony oświaty w Gminie Węglińiec
❖ wysoki poziom kwalifikacji kadry pedagogicznej, ❖ możliwość udziału nauczycieli w podnoszeniu kwalifikacji i ich doskonaleniu, ❖ regularne podnoszenie kompetencji i umiejętności kadry nauczycielskiej, ❖ kompetentna i ambitna kadra menedżerska, ❖ jednozmienowość, ❖ dobrze zorganizowana sieć szkół, ❖ sprawny system obsługi finansowej placówek oświatowych, ❖ organ prowadzący czynnie uczestniczy w procesie podnoszenia efektywności kształcenia i rozwoju szkół, ❖ bogata oferta niepłatnych zajęć dodatkowych, realizowanych również przez instytucję kultury i lokalne stowarzyszenia, ❖ coraz skuteczniejsze pozyskiwanie przez szkoły środków z funduszy unijnych i krajowych funduszy pomocowych ❖ poczucie bezpieczeństwa dzieci wynikające z małego środowiska - mniejsza anonimowość, mniej zagrożeń, ❖ dożywianie i inne formy pomocy uczniom w trudnej sytuacji materialnej, ❖ system motywacyjny dla wyróżniających się uczniów, ❖ system stypendialny, ❖ sprawny i tani system dowozu do szkół, ❖ bardzo dobra znajomość środowisk i otwartość szkół na uspołecznienie procesu zarządzania szkołą, ❖ możliwość pozyskania uczniów spoza obwodu szkół (Gimnazjum w Ruszowie, Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie), ❖ dobra i pozytywna współpraca z organizacjami lokalnymi, ❖ dobra dostępność infrastruktury społecznej – opieka zdrowotna, obiekty kultury,	❖ ograniczone i niewystarczające do potrzeb środki finansowe, ❖ nie zmodernizowana część budynków szkolnych (sala sportowa w Ruszowie, Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie, Gimnazjum w Węglińcu, Szkoła Podstawowa w Starym Węglińcu), ❖ niezagospodarowane tereny wokół budynków szkolnych (brak parkingów, ciągów pieszych oraz urządzonych terenów zieleni ❖ wyeksploatowane podstawowe wyposażenie sal lekcyjnych w większości placówek (meble), ❖ brak szafek szkolnych dla uczniów; ❖ brak w szkołach klasopracowni przedmiotowych, w tym pracowni do nauki języków obcych, fizykochemicznych, przyrodniczych, nowoczesnych pracowni informatycznych, ❖ niski poziom w upowszechnianiu edukacji przedszkolnej dzieci w wieku 3-5 lat, ❖ niedostateczny rozwój centrów informacji przy bibliotekach szkolnych, ❖ brak skutecznego systemu motywowania uczniów do nauki ❖ niezadowolające wyposażenie w nowoczesne pomoce dydaktyczne, ❖ duża powierzchnia gminy, ❖ duży procent dzieci dojeżdżających, ❖ małe zaangażowanie części placówek oświatowych w życie lokalnej społeczności, ❖ niższy od średniej wojewódzkiej wskaźnik wykształcenia mieszkańców gminy, ❖ niski wskaźnik uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym, ❖ niezmodernizowana baza placówek przedszkolnych

❖ nowoczesne obiekty sportowe ❖ współpraca ze szkołami z innych państw, ❖ korzystne położenie geograficzne (bliskość do granicy państwa z Niemcami i Czechami), ❖ położenie w bogatym i zróżnicowanym ekosystemie Borów Dolnośląskich, ❖ dostęp do Internetu w pracowniach komputerowych wszystkich szkół	
Szanse dla rozwoju oświaty w Gminie Węgliniec	Zagrożenia dla rozwoju oświaty w Gminie Węgliniec
❖ wzrost płac nauczycieli; ❖ systematyczna praca nad rozwojem gminy; ❖ pozyskiwanie funduszy europejskich w ramach nowych programów operacyjnych; ❖ wspieranie szkół przez rodziców poprzez udział w pracach na rzecz szkoły; ❖ wzrost świadomości rodziców dotyczący dużego znaczenia edukacji; ❖ wspieranie oświaty przez sponsorów indywidualnych; ❖ zauważalna pozytywna zmiana w postrzeganiu roli oświaty w rządowych dokumentach strategicznych; ❖ zmiana lub likwidacja karty nauczyciela	❖ spadkowe tendencje demograficzne, ❖ systematyczny spadek liczby urodzeń, ❖ trudna sytuacja materialna rodzin, ❖ ujemne saldo migracji, ❖ drogie podręczniki, ❖ systematycznie wzrastający odsetek dzieci z opiniami i orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznej, ❖ niskie wynagrodzenia kadry pedagogicznej ❖ przerzucanie odpowiedzialności rodziców w wychowaniu dzieci na szkołę ❖ niskie zarobki społeczeństwa ❖ kryzys finansów publicznych; ❖ brak stabilizacji prawa regulującego działalność oświaty; ❖ niereformowany od lat system kształcenia nauczycieli; ❖ niekorzystna opinia o nauczycielach i szkolnictwie w mass mediach; ❖ przerzucanie wielu zadań finansowych z poziomu centralnego na samorządy np. utrzymanie przedszkoli i żłobków bez zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych; ❖ wysoki wskaźnik bezrobocia wśród osób młodych; ❖ niekontrolowany wpływ mediów i Internetu na dzieci młodzież; ❖ emigracja zarobkowa młodych ludzi - spadek przyrostu naturalnego; ❖ wzrastająca biurokracja w szkolnictwie.

Identyfikacja problemów

Analiza problemów występujących w funkcjonującym systemie oświaty Gminy Węgliniec pozwala zidentyfikować kluczowe problemy wpływające na poziom jakości usług edukacyjnych. Problemy te wynikają z różnego rodzaju uwarunkowań organizacyjno - instytucjonalnych, prawnych, organizacyjno – technicznych oraz psychologiczno-społecznych.

W wyniku przeprowadzonej analizy SWOT, zdefiniowano cztery obszary problemowe, których rozwiązanie lub złagodzenie niepożądanych skutków przyczyni się do poprawy stanu obecnego.

Poniższe zestawienie przedstawia zidentyfikowane problemy w każdym z czterech obszarów oraz wyszczególnia przyczyny ich powstawania.

OBSZAR I - REZULTATY NAUCZANIA

- ❖ niewystarczająca ilość zajęć edukacyjnych prowadzonych w terenie oraz zajęć laboratoryjnych, rozwijających umiejętności praktyczne uczniów,
- ❖ skostniałe i niedostosowane do zmieniającego się otoczenia metody nauczania,
- ❖ nie wszyscy nauczyciele posługują się biegle technologią informacyjną, co źle wpływa na jakość edukacji,
- ❖ uczniowie nie posługują się biegle technologią informacyjną, kojarzą ją głównie z zadaniami z zajęć informatycznych,
- ❖ mniejsza koncentracja i absorpcja wiedzy przez uczniów z uwagi na niekontrolowane korzystanie z Internetu,
- ❖ niedostateczna ilość zajęć rozwijających kreatywność i twórczość uczniów,
- ❖ nieefektywny system finansowania zastępstw, w stosunku do częstej absencji chorobowej nauczycieli,
- ❖ niska frekwencja wśród uczniów gimnazjum.

OBSZAR II - SYSTEM OŚWIATY

- ❖ niewystarczająca liczba pracowni językowych i przedmiotowych, wyposażonych w nowoczesne pomoce dydaktyczne,
- ❖ przestarzały sprzęt w pracowniach informatycznych,
- ❖ niedokończona termomodernizacja obiektów oświatowych;

OBSZAR III - OFERTA OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZA i ROZWOJOWA PLACÓWEK EDUKACYJNYCH

- ❖ mała liczba godzin przeznaczonych na zajęcia rewalidacyjne i wyrównawcze w stosunku do potrzeb,
- ❖ niewystarczająca ilość specjalistów (logopeda, pedagog, psycholog) w stosunku do obserwowanych dysfunkcji u uczniów,
- ❖ zbyt mała liczba zajęć korygujących wady postawy u uczniów I etapu edukacji,
- ❖ niedostateczna gama zajęć dodatkowych - imprez i wycieczek - spowodowana sytuacją materialną rodzin,

- ❖ zwiększający się poziom agresji u dzieci i niski poziom kultury osobistej u niektórych uczniów;
- ❖ niedostateczny poziom motywacji do nauki,
- ❖ niedostateczny poziom wsparcia rozwoju uzdolnień i talentów uczniów.

OBSZAR IV - POSTAWY, ASPIRACJE I MOŻLIWOŚCI EDUKACYJNE RODZINY

- ❖ wzrastająca liczba uczniów zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu biedy,
- ❖ brak świadomości rodziców i dzieci zagrożeń związanych z uzależnieniami,
- ❖ niekorzystna opinia w środowisku o nauczycielach i szkolnictwie kształtowana przez mass media.

IV. Cele i działania w zakresie edukacji

Edukacja to spójny system kształcenia i wychowania obejmujący różne poziomy kształcenia, w formach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych. W systemie tym uczestniczą dzieci, młodzież i dorośli, nabywając wiedzę ogólną lub zawodową, a także umiejętności. Edukacja sprzyja także kształtowaniu postaw niezbędnych do funkcjonowania w społeczności lokalnej.

Efektywna edukacja o wysokiej jakości jest istotnym warunkiem rozwoju społeczeństwa oraz drogą do podnoszenia jakości życia, tak w wymiarze indywidualnym, jak i społecznym.

Jakość, dostępność oraz otwartość edukacji warunkują rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

„Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” zakłada trwały, zrównoważony wzrost gospodarczy powiązany ze zwiększeniem zatrudnienia. Realizacja tego celu nie jest możliwa bez zwiększenia inwestycji w kapitał ludzki i modernizowania systemów edukacji i szkoleń oraz działań służących poprawie ich jakości i efektywności.

Celem głównym rozwoju oświaty w gminie jest stałe podnoszenie jakości kształcenia stymulującego rozwój psychofizyczny, intelektualny i kulturalny ucznia w równoległym procesie wychowania kształtującego i promującego odpowiednie postawy oparte na poszanowaniu godności każdej osoby ludzkiej, akceptacji podstawowych norm moralnych, szacunku i miłości do Ojczyzny oraz tolerancji.

Równocześnie konieczne jest stałe podnoszenie poziomu kwalifikacji osób dorosłych, przede wszystkim kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych kompetencji niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie.

Sporządzona uprzednio analiza SWOT oraz przeprowadzona analiza problemów dały punkt wyjścia do sformułowania priorytetów, celów strategicznych oraz działań umożliwiających ukształtowanie się strategii rozwoju edukacji Gminy Węgliń. W kontekście zidentyfikowanych wcześniej czterech obszarów problemowych zdefiniowane zostały cztery priorytety bezpośrednio z nimi skorelowane. Każdemu z określonych priorytetów przyporządkowano cele strategiczne, do osiągnięcia których zdefiniowano konkretne działania.

Dla każdego z zadań przypisano podmioty – jednostki, które będą je realizować. Podano horyzont czasowy realizacji zadań i wskazano podstawowe źródła finansowania poszczególnych zadań.

Tabela nr 18 PROGRAM DZIAŁAŃ ORAZ HARMONOGRAM ICH REALIZACJI NA LATA 2016 – 2022

Priorytety i działania	Podmioty realizujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
1. PODNIESIENIE JAKOŚCI NAUCZANIA			
1.1. Promocja i rozwój edukacji przedszkolnej, w tym: 1.1.1. przygotowanie do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu; 1.1.2. przygotowanie dzieci do podjęcia edukacji szkolnej; 1.1.3. wyrównywanie poziomu rozwoju psycho - motorycznego dzieci; 1.1.4. organizacja zajęć edukacji przedszkolnej z uwzględnieniem możliwości percepcyjnych dzieci; 1.1.5. wspieranie rozwoju dzieci uzdolnionych i obdarzonych talentem.	Organ prowadzący, Dyrektor przedszkola i Dyrektorzy szkół, Jednostki prowadzące przedszkola niepubliczne	2016-2022	budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, środki prywatne
1.2. Utrzymanie, bieżące dostosowywanie do zmieniającej się sytuacji, systemu nagradzania za postępy w nauce, zaangażowanie w życie środowiska oraz wysiłek włożony w przewyżnianie własnych ograniczeń.	Organ prowadzący, Dyrektor przedszkola i Dyrektorzy szkół, Jednostki prowadzące przedszkola niepubliczne	2016-2022	budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, środki prywatne
1.3. Zapewnienie narzędzi wspierających pomoc psychologiczno-pedagogiczną na każdym etapie edukacyjnym w zakresie problematyki ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych i ucznia młodszego (terapia pedagogiczna, zajęcia logopedyczne, zajęcia kompensacyjne i inne formy wsparcia).	Organ prowadzący, Dyrektor przedszkola i Dyrektorzy szkół, Jednostki prowadzące przedszkola niepubliczne, Poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Zgorzelcu	2016-2022	budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, środki prywatne

1.4.	Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do podjęcia edukacji na wyższym poziomie oraz do poruszania się na rynku pracy (IT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego - realizacja projektów wspierających rozwój tych kompetencji.	Organ prowadzący, Dyrektor przedszkola i Dyrektorzy szkół, Jednostki prowadzące przedszkola niepubliczne	2016-2022	budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, środki prywatne
1.5.	Kształtowanie właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej), z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb uczniów,	Organ prowadzący, Dyrektor przedszkola i Dyrektorzy szkół, Jednostki prowadzące przedszkola niepubliczne	2016-2022	-
1.6.	Realizacja samorządowego programu stypendialnego dla uczniów szczególnie uzdolnionych artystycznie, sportowo i osiągających wysokie wyniki w nauce oraz dla uczniów w trudnej sytuacji materialnej.	Organ prowadzący, MGOPS	2016-2022	budżet gminy
1.7.	Realizacja rządowych programów wyrównywania szans edukacyjnych i kulturowych uczniów.	Dyrektorzy szkół, MGOPS, MGOK	2016-2022	budżet gminy, budżet państwa, budżet województwa,
1.8.	Zapewnienie uczniom nauki co najmniej dwóch języków obcych od oddziału przedszkolnego szkoły podstawowej,	Dyrektorzy szkół, organ prowadzący	2016-2022	Budżet gminy, budżet państwa, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 - 2020, Program Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020

1.9.	Utrzymanie wypracowanego systemu finansowania programu dokształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli, w tym preferencji za udział w kursach i szkoleniach dotyczących wykorzystywania technologii teleinformatycznych w procesie dydaktycznym, przygotowanie do nauki języków obcych, przygotowanie do pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, podniesienie kompetencji w zakresie pracy z uczniami uzdolnionymi	Organ prowadzący, Dyrektorzy szkół i przedszkola, Ośrodki kształcenia nauczycieli,	2016-2022	Budżet gminy, budżet państwa, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Erasmus+
2.	PODNIESIENIE POTENCJAŁU I DOSTOSOWANIE SYSTEMU OŚWIATY DO ZMIENIAJĄCYCH SIĘ POTRZEB			
2.1	Dostosowanie sieci placówek oświatowych do zmian demograficznych i potrzeb środowiska.	Organ prowadzący	2016-2022	-
2.2	Utrzymanie optymalnej liczebności oddziałów oraz liczebności uczniów w oddziałach.	Organ prowadzący, Dyrektorzy szkół	2016-2022	budżet gminy,
2.3	Usprawnienie systemu dowożenia uczniów, w tym również uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z uwzględnieniem możliwości korzystania przez nich z zajęć pozalekcyjnych, bibliotek i pracowni komputerowych	Organ prowadzący, Dyrektorzy szkół	2016-2022	budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
2.4	Utworzenie we wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjach klasopracowni specjalistycznych – przedmiotowych i językowych oraz modernizacja pracowni informatycznych	Organ prowadzący, Dyrektorzy szkół	2016-2018	budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
2.5.	Kontynuacja programu	Organ	2016-	budżet gminy,

	termomodernizacji budynków oświatowych (m. In. budynek szkoły w Starym Węglińcu, budynek gimnazjum w Węglińcu, sala sportowa przy Zespole Szkół w Ruszowie, budynek szkoły podstawowej i przedszkola w Czerwonej Wodzie, budynek przedszkola w Ruszowie)	prowadzący,	2022	budżet państwa, WFOŚiGW, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
2.6.	Modernizacja budynków placówek oświatowych w celu dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Organ prowadzący,	2016-2022	budżet gminy, budżet państwa,
2.7.	Zakup szafek szkolnych dla uczniów klas IV-VI w szkołach podstawowych oraz dla uczniów gimnazjów jako element profilaktyki wad postawy.	Organ prowadzący, Dyrektorzy szkół	2016-2022	budżet gminy, budżet państwa, granty fundacji
2.8.	Wymiana zużytych mebli szkolnych (ławki, krzesła)	Organ prowadzący, Dyrektorzy szkół	2016-2022	budżet gminy, budżet państwa,
2.9.	Zagospodarowanie terenu wokół budynków placówek oświatowych (budowa parkingów, chodników, urządzenie terenów zieleni, wymiana zużytego ogrodzenia) – dotyczy wszystkich szkół i przedszkoli na terenie gminy.	Organ prowadzący,	2016-2022	budżet gminy
2.10.	Zapewnienie środków na bieżące remonty w placówkach oświatowych	Organ prowadzący,	2016-2022	budżet gminy, budżet państwa
2.11.	Utworzenie centrum usług wspólnych dla podniesienia jakości obsługi administracyjno-finansowej szkół i przedszkoli z uwzględnieniem niezależności decyzyjnej dyrektorów tych placówek	Organ prowadzący,	2016	budżet gminy,
2.12	Budowa Sali sportowej przy Szkole Podstawowej w Czerwonej Wodzie	Organ prowadzący	2019-2022	budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020
3.	ZAPEWNIENIE ATRAKCYJNEJ I EFEKTYWNEJ OFERTY OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZEJ ORAZ ROZWOJOWEJ PLACÓWEK			
3.1	Wzmocnienie profilaktycznej opieki zdrowotnej w środowisku nauczania i wychowania	Dyrektorzy szkół	2016-2022	budżet gminy
3.2	Umożliwienie dzieciom i młodzieży jak najszerzego dostępu do kultury,	Dyrektorzy szkół, MGOK	2016-	Budżet gminy, budżet

	w tym: - organizowanie wyjazdów do kin, teatrów, filharmonii, muzeów; - organizowanie spotkań z ludźmi kultury i sztuki, - organizowanie wycieczek krajoznawczych, - kultywowanie tradycji szkolnych, lokalnych i narodowych		2022	państwa, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 - 2020, Program Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020; Program Program „Edukacja” MKiDN
3.3.	Umożliwienie uczniom w jak najszerszym stopniu, korzystanie z bazy informatycznej szkół, również w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych (ferie i wakacje)	Dyrektorzy szkół, organizacje pozarządowe	2016-2022	Budżet gminy
3.4.	Rozwój i upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży	Dyrektorzy szkół, kluby sportowe, organ prowadzący	2016-2022	Budżet gminy, budżet państwa, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej, Dolnośląska Federacja Sportu
3.5.	Rozwijanie współpracy transgranicznej szkół, w tym wdrażanie programu wymiany dzieci i młodzieży, współpraca ze szkołami w gminach partnerskich (Ukraina, Niemcy, Norwegia, Finlandia, Hiszpania, Czechy).	Dyrektorzy szkół, organ prowadzący	2016-2022	Budżet gminy, budżet państwa, Erasmus +, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 - 2020, Program Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020; Program Program „Edukacja” MKiDN
4	PODNIESIENIE POZIOMU ZAANGAŻOWANIA RODZICÓW I ŚRODOWISKA W PROCES EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZY			
4.1	Różne formy współpracy z rodzicami wszystkich uczniów: edukacja w zakresie kompetencji wychowawczych, angażowanie ich do aktywnych działań na rzecz	Dyrektorzy szkół,	2016-2022	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-

	szkoły oraz wspólne poszukiwanie nowych form udziału rodziców w życiu szkoły			2020
4.2	Organizowanie w szkołach zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, szkoleń, spotkań integrujących dzieci i rodziców.	Dyrektorzy szkół, organizacje pozarządowe	2016-2022	Budżet gminy, budżet państwa,
4.3.	Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców dzieci sprawiające problemy wychowawcze oraz dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych	Dyrektorzy szkół, organizacje pozarządowe	2016-2022	Budżet gminy, budżet państwa,
4.4.	Udostępnienie bazy szkolnej do prowadzenia działalności oświatowej, kulturalnej, sportowej, informacyjnej oraz edukacji ekologicznej i edukacji zdrowotnej dla mieszkańców	Dyrektorzy szkół, MGOK, organizacje pozarządowe	2016-2022	Budżet gminy
4.5.	Wdrażanie informatyzacji zarządzania szkołą	Dyrektorzy szkół, organ prowadzący	2016-2022	budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020

Zaprezentowane wyżej cele i zadania wyznaczają kierunki rozwoju oświaty. Organem odpowiadającym za wdrożenie programu jest Burmistrz Gminy i Miasta. Głównymi realizatorami – wykonawcami przyjętego programu będą dyrektorzy placówek oświatowych a wspomagającymi będą MGOPS, Urząd Gminy i Miasta, MGOK.

Program Rozwoju Oświaty w Gminie Węglińiec na lata 2016-2022, w zależności od kształtowania się uwarunkowań rozwoju oświaty oraz zaawansowania realizacji poszczególnych zadań, będzie ulegać weryfikacji i procesowi dostosowania do zachodzących zmian.

V. Analiza powiązań programu z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu

Program Rozwoju Oświaty w Gminie Węglińiec na lata 2016-2022 stanowi uszczegółowienie działań o których mowa w nowej Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Węglińiec na lata 2016-2025. Działania programu przyczyniają się do realizacji następujących celów strategicznych:

- ❖ III. Wzrost tożsamości i spójności społecznej
- ❖ I.3. Rozwój infrastruktury społecznej;

Program wpisuje się w realizację:

- ❖ Strategii Rozwoju Powiatu Zgorzeleckiego do roku 2020 - Cel strategiczny 4 - Poprawa kapitału intelektualnego oraz utrzymanie i promocja wysokiego poziomu kapitału społecznego powiatu;
- ❖ Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego – Cel strategiczny 8 - Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne;
- ❖ Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 – Cel strategiczny szczegółowy 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich; Priorytet 1.1. Podnoszenie umiejętności, poziomu wykształcenia oraz wzrost mobilności zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich;
- ❖ Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 - Cel strategiczny szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli

VI. Monitoring, ewaluacja i konsultacje społeczne

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia – czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania, polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci ustalonych wskaźników, które opisują postęp i efekty.

Monitorowanie Programu Rozwoju Oświaty obejmuje zarówno monitoring rzeczowy, będący elementem zarządzania poprzez cele określone w programie jak i monitorowanie wskaźników finansowych, będących funkcją zarządzania finansowego projektami. W przypadku stwierdzenia spóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania podjęta będzie odpowiednia interwencja. Wyniki monitoringu będą przedkładane Radzie Miejskiej.

Zgodnie z przyjętymi standardami unijnymi należy dokonywać ciągłej ewaluacji realizowanego programu w trzech horyzontach czasowych:

- ❖ Ocena *ex-ante*, czyli przed przystąpieniem do realizacji Programu Rozwoju Oświaty. Częścią tej oceny jest określenie słabych i mocnych stron systemu edukacji w gminie.
- ❖ Ocena *ex-post*, czyli na zakończenia realizacji Programu;
- ❖ Ocena bieżąca, która posługując się mniejszą ilością wskaźników oceny pozwala na doraźną ocenę prowadzonych działań.

Skuteczność Programu Rozwoju Oświaty będzie poddawana przede wszystkim bieżącej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Radę Miejską na podstawie sprawozdań rocznych z postępu realizacji programu. Sprawozdania te pozwolą na dokonanie oceny skuteczności wdrażanych projektów.

Projekt Programu Rozwoju Oświaty w Gminie Węglińiec na lata 2016-2022 poddany został konsultacjom społecznym, zgodnie z Zarządzeniem 123/2015 Burmistrza Gminy i Miasta Węglińiec z dnia 26 listopada 2015r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy i Miasta Węglińiec projektu uchwały Rady Miejskiej Węglińca w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Oświaty w Gminie Węglińiec na lata 2016 – 2022. Raport z przeprowadzonych konsultacji stanowi załącznik do Programu.

SPIS TABEL

- Tabela nr 1. Liczba mieszkańców w Gminie Węgliniec w latach 2005-2014
- Tabela nr 2. Dane demograficzne – Gmina Węgliniec w latach 2005-2014
- Tabela nr 3. Liczba bezrobotnych – Gmina Węgliniec w latach 2005-2014
- Tabela nr 4. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Węgliniec
- Tabela nr 5. Liczba urodzeń w gminie w latach 2005-2015
- Tabela nr 6. Liczba urodzeń w miejscowościach należących do poszczególnych obwodów szkolnych.
- Tabela nr 7. Przewidywana liczba uczniów w gimnazjach w latach 2015-2022
- Tabela nr 8. Przewidywana liczba uczniów w latach 2015-2022
- Tabela nr 9. Zmiany w liczbie ludności w Gminie Węgliniec w latach 2012-2015
- Tabela nr 11. Wyniki sprawdzianu klas VI w latach 2010-2014
- Tabela nr 12. Wyniki sprawdzianu klas VI w roku 2015
- Tabela nr 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2013
- Tabela nr 14. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2014
- Tabela nr 15. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2015
- Tabela nr 16. Wydatki na oświatę i ich udział w budżecie Gminy i Miasta Węgliniec w latach 2012-2015
- Tabela nr 17. Analiza SWOT
- Tabela nr 18. Program działań oraz harmonogram ich realizacji na lata 2016-2022